

Modulární projektování školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání

Modulární projektování školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání

Příručka pro SOŠ a SOU k tvorbě ŠVP
a vzdělávacích modulů ECVET

Publikace vznikla v rámci národního projektu Kurikulum S – Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání, který realizuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, školským poradenským zařízením a zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a s finanční podporou Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.
Více informací o projektu najdete na www.kurikulum.nuov.cz.

Zpracovali: PhDr. Jana Kašparová, Mgr. Miloš Blecha (kapitola 3.), Ing. Milan Chylík (kapitola 4.),
vzdělávací moduly ECVET: Ing. Ema Baboráková, Ing. Zdeňka Brücknerová, Ing. Soňa Froňková, Ph.D.,
Ing. Jiří Mlateček, Mgr. Petra Tesková

Recenzovali: PhDr. Helena Marinková, PhD., RNDr. Miroslav Kadlec, Ing. Libuše Burešová

Ing. Taťána Vencovská, hlavní manažerka projektu

Editorka: Jana Kašparová

Jazyková korektura: Tereza Rychtaříková

Redakce: Lucie Šnajdrová

Obálka, grafická úprava a zlom: Zdeněk Kalenský

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

Praha 2012
ISBN 978-80-87063-92-7

OBSAH

	ÚVOD	4
1	▸ VZDĚLÁVACÍ MODULY A JEJICH TVORBA	5
1.1	▸ Co jsou vzdělávací moduly?	5
1.2	▸ Struktura a postup tvorby vzdělávacího modulu	10
2	▸ ZPRACOVÁNÍ MODULOVÉHO ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	20
2.1	▸ Příprava tvorby ŠVP	20
2.2	▸ Tvorba ŠVP	21
3	▸ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ŽÁKŮ V MODULOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMECH	26
4	▸ UPLATNĚNÍ MODULŮ V ŠVP OBORU AUTOMECHANIK ISŠ AUTOMOBILNÍ BRNO	31
5	▸ VZDĚLÁVACÍ MODULY NA PODPORU MOBILITY V RÁMCI ECVET	36
5.1	▸ ECVET a jeho cíle	36
5.2	▸ Jednotka výsledků učení	38
5.3	▸ Vzdělávací modul	40
5.4	▸ Vybrané pojmy	42
6	▸ LITERATURA	44
7	▸ PŘÍLOHY	45
7.1	▸ Příklady vzdělávacích modulů ECVET a jednotek výsledků učení	45
7.2	▸ Formuláře pro popis vzdělávacích modulů a jednotek	62
	PUBLIKACE PRO PEDAGOGY ODBORNÝCH ŠKOL	63

Školní vzdělávací programy (ŠVP) jsou pedagogické dokumenty, podle kterých se uskutečňuje vzdělávání v konkrétní škole a oboru vzdělání. Vyjadřují vzdělávací strategii školy a přístupy k odborné přípravě a osobnostnímu rozvoji žáků. Jejich tvorba je v pravomoci školy, ovšem vytvořený ŠVP musí být v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem (RVP).

Školský zákon (§ 5 / 1)¹ umožňuje využívat pro projektování školního kurikula také vzdělávací moduly. Se vzdělávacími moduly pro střední vzdělávání nejsou u nás dosud větší zkušenosti. První modulově uspořádané vzdělávací programy vznikly na několika SOŠ a SOU počátkem 90. let minulého století v rámci programu ESF Phare-VET. Po několika letech většina z nich přešla na klasické učební dokumenty. V projektu ESF Pilot S (2005–2008), ve kterém se ověřovaly mechanismy dvoustupňové tvorby kurikula, vytvořila modulární vzdělávací program pouze jedna škola – VOŠ, Střední škola a Centrum odborné přípravy (COP) Sezimovo Ústí.

V současné době se modulárně zpracovávají vzdělávací programy vyšších odborných škol, kde jednotlivé vzdělávací moduly mohou být uznány pro studium na vysokých školách nebo pro získání kreditů, a programy dalšího (celoživotního) vzdělávání pro získání dílčí kvalifikace, které jsou realizovány ve středních a vyšších odborných školách v rámci systémového projektu UNIV.²

V Evropě bylo zavádění a rozvíjení modulů začleněno od počátku 80. let do řady celostátních i regionálních reforem i jejich četných lokálních variant ve Španělsku, Francii, Německu, Lucembursku, Nizozemí a Skotsku. Ovšem přístupy k pojetí vzdělávacích modulů a jejich začleňování do vzdělávacího systému se uvnitř jednotlivých států velmi liší.

V roce 2009 bylo přijato Doporučení Evropského parlamentu a Rady EU o vytvoření evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a byla zahájena příprava jeho zavádění v členských zemích EU. ECVET je jedním z evropských nástrojů na podporu celoživotního učení, mobility žáků a dalších učících se (tedy i učitelů) v rámci Evropy a flexibility vzdělávacích cest k získání kvalifikace. Vytváří se tak prostor pro další uplatnění vzdělávacích modulů, na jejichž základě se učení v rámci mobility uskutečňuje.

Tato příručka si klade za úkol pomoci těm, kteří uvažují o modulové výuce a chtějí by začlenit moduly do svých školních vzdělávacích programů nebo je využívat pro rozvíjení mobility žáků a učitelů v rámci ECVET.

Příručka se obsahově skládá ze dvou částí: V první části (kapitola 1–4) popisuje obecně vzdělávací moduly, jejich tvorbu a využití pro zpracování ŠVP. V další části (kapitola 5) se věnuje využití a zpracování vzdělávacích modulů pro podporu mobility žáků v rámci systému ECVET.

1.1 CO JSOU VZDĚLÁVACÍ MODULY?

Vzdělávací modul je obsahově ucelená vyučovací a učební jednotka s jasně stanovenou délkou trvání. Vzdělávací modul může fungovat samostatně, nebo se může stát součástí většího vzdělávacího programu. Kombinací modulů mohou vznikat různé vzdělávací programy. Vzdělávací moduly umožňují individualizaci vzdělávání.

V běžném životě nebo ve vývoji a výrobě se slovem modul označuje nějaká jednotka, díl, součástka, ze kterých lze skládat větší celky, nebo je používat samostatně (příkladem mohou být různé moduly kosmické nebo moduly stavební).

Vzdělávací modul je relativně ucelená část vzdělávání (vzdělávací jednotka), která má jasně definované vzdělávací cíle, obsah a výstupy včetně kritérií pro jejich ověření a hodnocení.

Proto může existovat buď samostatně jako uzavřený vzdělávací celek, nebo jako různě rozsáhlá ucelená část vzdělávacího programu. Jeden a tentýž modul může být použit v různých vzdělávacích programech.

Příkladem vzdělávacího obsahu, který má základní rysy modulu, mohou sloužit následující obsahy (učivo) středního odborného vzdělávání: první pomoc, základy svařování, lyžařský výcvik, psaní desetiprstovou hmatovou metodou, základní dovednosti PC, práce s internetem, počítačová grafika, podvojně účetnictví, daňová soustava, pracovní právo (*jako samostatné odvětví právního systému*), filozofie a etika (*jako uzavřená část společenskovedního vzdělávání*), cizí jazyk pro železničáře. Řada těchto vzdělávacích obsahů je v mimoškolním prostředí nabízena jako zájmové, rekvalifikační a jiné kurzy, tj. samostatné vzdělávací jednotky. Lze je nabízet nebo absolvovat jednorázově, v různé délce a časovém horizontu, nebo z nich skládat širší vzdělávací program.

Modulem může být také rozsáhlejší ucelená část vzdělávacího programu, např. část poskytující určitou specializaci v oboru – odborné zaměření, (popř. podle rozsahu vnitřně členěný na dílčí moduly).

CHARAKTERISTICKÉ RYSY MODULŮ

- Vzdělávací moduly jsou jednoznačně zaměřeny na dosažení **požadovaných kompetencí absolventa**. Vycházejí tedy z požadavků stanovených v **profilu** absolventa (kompetence absolventa dané RVP) nebo z kvalifikačních standardů (např. dílčích profesních kvalifikací). Od těchto kompetencí se odvozuje obsah i výstupy modulu.

¹ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v pozdějším znění

² UNIV (Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým) je systémový projekt MŠMT, který se realizuje s finanční podporou ESF a státního rozpočtu. Cílem projektu je rozvíjet další vzdělávání v ČR a umožnit dospělým uznat oficiálně vědomosti a praktické pracovní zkušenosti, které získali v průběhu pracovního života. Jeho dalším cílem je proměnit střední školy z institucí poskytujících počáteční vzdělávání v centra celoživotního učení. Podrobněji viz www.univ.nuov.cz.

- Jasně **stanoví výsledky, kterých má být dosaženo**, a požadavky, které budou na žáky kladeny. Zároveň určují **způsob a kritéria pro posouzení** (ohodnocení) toho, jak byly tyto požadavky naplněny a **zda bylo dosaženo plánovaných cílů** vzdělávacího modulu. Tím se také zvyšuje objektivita ověřování výsledků vzdělávání.
- Zaměřenost modulů na rozvoj komplexních kompetencí umožňuje koncipovat **obsah vzdělávání nadpředmětově a integrovaně** (např. integrovat teorii a praktický výcvik nebo prvky všeobecného a odborného vzdělávání).
- **Absolvování každého modulu se samostatně ověřuje a hodnotí**. Vzniká tak portfolio prokazující nejen, které moduly žák v průběhu vzdělávání absolvoval, ale především které kompetence si osvojil. To umožňuje např. při přestupu žáka z jiné školy nebo na jiný příbuzný obor vzdělání snadněji se zorientovat v dosavadním vzdělávání žáka a nastavit další postup.
- **Moduly jsou přenositelné do jiných vzdělávacích programů** (např. pro příbuzné obory nebo formy vzdělávání, z počátečního do dalšího vzdělávání).
- Kombinací, obměňováním nebo doplňováním modulů vytváříme různě strukturované vzdělávací programy v závislosti na cílech, specifických potřebách a profilaci studia.
- Vzdělávací moduly přinášejí **jinou organizaci vzdělávání**: Výuka probíhá zpravidla koncentrovaně v časovém rozsahu stanoveném modulem a je rozložena podle skladby modulů. To znamená, že modul v rozsahu 32 hodin nebude vyučován 1 hodinu týdně po celý školní rok, ale např. 4 hodiny týdně, nebo i více podle návaznosti dalších modulů. Po jeho ukončení se přechází k dalšímu modulu. Učivo se již v průběhu školního roku periodicky neopakuje. (Což lze v počátečním vzdělávání považovat v některých případech vzhledem k charakteristikám žáků za určitou slabinu modulového systému, kterou bychom mohli eliminovat pouze zařazením speciálního modulu na shrnutí a propojení učiva).
- Samostatnost modulů umožňuje, aby i obsahově blízké nebo integrované moduly, popř. i jeden modul, učili zároveň různí učitelé (např. jeden teoretickou část, druhý praktickou část; jeden matematický základ, druhý odbornou část s aplikacemi matematiky), ale i jeden učitel, což je výhodné např. v modulech zaměřených na získání praktických kompetencí (např. v odborném výcviku) – viz zkušenosti ISS automobilní v Brně.
- Výuky stejného modulu se mohou účastnit žáci z různých tříd (oborů, ročníků).
- **Inovace ŠVP je snazší**, mění se pouze daný modul. Vzdělávací moduly umožňují pružněji přizpůsobovat vzdělávací program cílům a podmínkám výuky i oborovým inovacím (novým technologiím, požadavkům firem apod.).

Modulové vzdělávací programy zefektivňují řízení vyučovacího procesu jak ze strany učitelů, tak vedení školy. Pokud jsou zveřejněny, žáci přesně vědí, co bude náplní výuky, co se naučí a co se bude od nich očekávat.

OMEZENÍ APLIKACE MODULŮ

V počátečním odborném vzdělávání má využití **modulů také určitá omezení**, která vyplývají zejména ze zavedené organizace vzdělávání v našem školství:

- Žáci jsou přijímáni na konkrétní obor vzdělání, možnost individuální volby vzdělávací cesty je poměrně malá.
- Organizace vzdělávání ve školách je centrálně stanovena (organizace školního roku, uzavírání hodnocení a vydávání vysvědčení, dokumentace aj.), její změny mohou být pouze dílčí. Vyučovací moduly je nutno převádět na vyučovací předměty a jejich hodnocení sumarizovat do pololetních období (portfolio modulů může vzniknout jako nadstandard poskytovaný školou). Tím se omezuje samostatnost modulů. Moduly jsou potom koncipovány nikoli na základě předem vymezených požadovaných kompetencí, ale na základě stanovených vyučovacích předmětů a jejich obsahů (tematických celků); vzdělávací modul je potom často shodný buď s celým předmětem, nebo s tematickým celkem (I když vyučovací předměty lze také vytvářet funkčním propojováním vzdělávacích modulů.). Přesto má strukturace modulů na bázi vyučovacích předmětů určitou přednost: Moduly tím, že stanoví konkrétní požadavky, daleko přesněji vymezují a řídí vzdělávání než učební osnovy a nevyžadují tak zpracování tematických plánů.
- Modulové vzdělávací programy jsou vhodné pro školy s větším počtem oborů vzdělání a různých forem vzdělávání, kde lze lépe využít výše uvedené vlastnosti modulů.³

- Ne všechny vyučovací předměty nebo vzdělávací obsahy jsou vhodné pro modularizaci. Jedná se např. o učivo, které je ve výuce zařazováno průběžně nebo cyklicky, např. již zmiňovaný cizí jazyk, kde řídicím kritériem nejsou konverzační témata, ale řečové kompetence, které musí být rozvíjeny soustavně, v každé vyučovací hodině (něco jiného je odborně zaměřená výuka cizího jazyka). Z charakteristiky vzdělávacích modulů vyplývá, že jejich aplikace je vhodnější pro odborné vzdělávání než všeobecné vzdělávání (nebo některé oblasti a obsahové okruhy všeobecného vzdělávání), i když na druhé straně moduly lépe podporují integraci a souvislosti mezi odborným a všeobecným vzděláváním.

V diskusi k modulové konstrukci kurikula na semináři učitelů pilotních škol, zástupci VOŠ, SŠ a COP v Sezimově Ústí, která má dlouholeté zkušenosti s modulárními programy, uvedli:

„Škola přijala modul jako nosný prvek konstrukce školního kurikula především pro pregnantní popis výstupů z modulů. To orientuje výuku na cíl, nikoli na realizaci obsahu. V modulovém strukturování by bylo dobré jít dál a vytvářet v maximální míře nadpředmětové moduly tak, jak to dělá celý systém SCOTWEG (tj. systém uplatňovaný ve Škotsku). To by ale znamenalo překročit rámce dané legislativou. Přesto jsou naše moduly ideálním vstupem do dalšího vzdělávání. Nutno ale říci, že modulové strukturování výuky přináší efekt pouze na velké škole s početným kolektivem pedagogů ochotných na změně kurikula pracovat.“

Jiný důvod pro zavedení modulů měla ISS automobilní v Brně, která tak řešila problém s organizací a návazností teoretické výuky a odborného výcviku a s jejich realizací na různých pracovištích (viz kapitola 4).

TYPY VZDĚLÁVACÍCH MODULŮ

O tom, jakým způsobem budou popsane vlastnosti vzdělávacích modulů využity, jak budou moduly vzájemně navazovat a doplňovat se, jak budou závazné apod., rozhoduje způsob, jakým jsou ve vzdělávacím programu uspořádány. K tomu nám pomáhá jejich třídění podle různých kritérií.

Podle postavení modulů v učebním plánu (závaznosti)	
Povinné / základní	Zahrnují veškeré základní učivo včetně aktivit zařazovaných mimo vyučování, jejich absolvování je povinné pro všechny žáky.
volitelné	Nabídka žákům podle jejich zájmu. Žák si musí zvolit určitý počet modulů v rozsahu stanoveném v učebním plánu ŠVP.
nepovinné	Nabídka žákům nad rámec povinné výuky.
profilující, specializační, zájmově odborné	Orientují odborné vzdělávání v oboru (ŠVP) směrem k určité oblasti činnosti, např. u širce koncipovaného RVP, nebo u RVP se stanovenými profilacemi. Mohou být povinné, nebo volitelné či nepovinné. Podporují profesní orientaci žáků.
doplňující, rozšiřující	Rozšiřují nebo shrnují a do souvislosti uvádějí (propojují) učivo základních modulů. Jejich absolvování je určeno např. žákům, kteří neuspěli v základním modulu, nebo je podmínkou pro zvládnutí některých odborných modulů – např. ve zkráceném studiu, při změně studovaného oboru nebo školy.
Podle metodického pojetí modulů	
teoretické, poznatkové	Zaměřené pouze nebo převážně na osvojení vědomostí a procesů jejich aplikace. Mohou být dále členěny na obecně teoretické a profesně teoretické.
činnostní	Zaměřené jednoznačně nebo převážně na osvojení psychomotorických dovedností, např. obsluha nebo oprava strojů a zařízení (soustružení), odborný výcvik, učební praxe, laboratorní cvičení, praktická měření, ošetřovatelství, práce s PC. V oblasti obecných dovedností se může jednat např. o osobnostní výchovu (dramatická výchova), nácvik sociálně komunikativních dovedností, konverzaci v cizím jazyce, plavecký výcvik, první pomoc.
kombinované (smíšené, teoreticko-činnostní)	Integrují osvojování nezbytných vědomostí a dovedností. Teorie se prolíná s nácvikem dovedností (kognitivních, psychomotorických, klíčových) a jejich aplikace při řešení konkrétních (učebních nebo reálných) situací a problémů. V těchto modulech se také uvádějí proporce (podíl) teorie a cvičení.
projektové	Určené řešení komplexních problémů se zaměřením na rozvoj samostatnosti, kreativity a týmové práce; např. žákovské projekty, ročníkové práce, studentské firmy, vědeckov-zkumná/odborná žákovská činnost.

³ V úvahu je třeba vzít i to, že zpracování modulárních vzdělávacích programů je náročnější než klasických s učebními osnovami. Vyžaduje stanovení pravidel pro využití modulů, promyšlení vzájemných vazeb a kombinací.

Tentýž modul může být v různých vzdělávacích programech zařazen odlišně: V jednom jako povinný, ve druhém jako volitelný, v dalším jako nepovinný apod. (Např. povinný modul v denní formě vzdělávání v jednom oboru se může stát doplňujícím nebo opakovacím modulem ve zkráceném studiu v příbuzném oboru nebo v některé formě studia při zaměstnání, či v programu pro získání dílčí profesní kvalifikace.)

Aby bylo možné se v modulárním systému výuky orientovat a dostat vertikální i horizontální prostupnosti v rámci školy, je nutné **dodržovat shodnou závaznou strukturu modulů**, která jasně a zřetelně definuje funkci modulu, jeho cíle, a tedy i možnost zapojení do různých vzdělávacích programů.

Dříve než začnete vytvářet moduly, stanovte si v pracovním týmu písemně, jak budete chápat a používat jednotlivé typy modulů.

CERTIFIKOVANÉ VZDĚLÁVACÍ MODULY

Vedle základního vzdělávání může škola poskytovat svým žákům určitý nadstandard, který zvyšuje jejich šanci na lepší profesní uplatnění. Například VOŠ, SŠ a COP v Sezimově Ústí nabízí žákům tzv. certifikované moduly, které prohlubují jejich odborné kompetence v určité oblasti pracovních činností. Modul je ukončen zkouškou před zkušební komisí. Žák obdrží certifikát školy jako doklad o získaných dovednostech a garanci školy za připravenost žáka k dané činnosti. Výsledek se mu započítává do průběžné klasifikace. V průběhu vzdělávání žák může získat až 8 certifikovaných modulů.

Certifikované moduly mohou být vytvářeny ve spolupráci škol se sociálními partnery (konkrétním podnikem, hospodářskou komorou nebo svazem zaměstnavatelů) v rámci odborné praxe nebo mobility žáků v domácích i zahraničních firmách, nebo na základě projektů zaměřených na vzdělávání v určité oblasti (např. životního prostředí, energetiky). Vytvoření takovýchto modulů, jejich ověření a certifikace se opírá o vzájemnou dohodu partnerů (viz také systém ECVET). Certifikát může vystavit škola, ovšem samozřejmě vyšší hodnotu pro žáka bude mít osvědčení vydané jiným (smluvním) subjektem než pouze školou.

Ze školního vzdělávacího programu VOŠ, SŠ a COP Sezimovo Ústí:

Tzv. certifikované moduly jsou zařazovány do školních vzdělávacích programů již od roku 2008. Cílem školy je zavést do vzdělávání takový nástroj, který bude mít pro žáky i zaměstnavatele nadstandardní charakter a bude daleko lépe než běžné certifikáty vypovídat o dovednostech, které si žák osvojil. Jedná se o dovednostní modul zaměřený na specifické činnosti (o tom svědčí již název modulu), na jehož konci žák vykoná předepsanou praktickou zkoušku před komisí a při dosažení stanovené úrovně obdrží od školy „navíc“ certifikát potvrzující sociálním partnerům deklarovanou dovednost. Přitom modul je součástí běžné výuky praxe nebo odborného předmětu a probíhá v dílně nebo laboratoři školy. Žák může v jednom ročníku (2.–4.) získat i více certifikátů.

Pro obor 26-41-M/01 Elektrotechnika, zaměření ŠVP na mechatroniku

2. ročník – název certifikovaného modulu	hodin
Návrh a výroba napájecího zdroje ②	49
Návrh a výroba vývojové desky ②	49
Elektroinstalace dílny ① ©	49
Zapojení rozvaděče pro ovládání jeřábu ① ©	49

3. ročník – název certifikovaného modulu	hodin
Programování robotu s využitím jednočipových mikropočítačů PIC ⑤ ©	49
Servis stroje na bázi řídicího systému Schneider Electric Modicon 435 ⑤©	49
Připojení pohonů balicí linky ① ©	49
Ovládání dopravníku systémem Allen-Bradley ① ©	49

VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA, STŘEDNÍ ŠKOLA
CENTRUM ODBORNÉ PŘÍPRAVY
SEZIMOVO ÚSTÍ

CERTIFIKÁT

Č.: CM263PRX02SO/2009

pro

Jan Novák

nar.: 30.června 1991

o kompetenci

TVORBA APLIKACÍ V PROGRAMOVACÍM JAZYKU C++

Součástí úspěšné obhajoby certifikovaného modulu č. CM263PRX02 SO bylo:

- prokázání teoretických znalostí o algoritmizaci, struktuře programovacího jazyka C++ a konstrukci vývojových diagramů formou testu;
- praktické znalosti prokázal sestavením a odladěním programu pro výpočet kvadratických rovnic, se zobrazením výsledku na monitoru a jeho uložení do souboru.

Program byl napsán v programovacím jazyce C++.

V Sezimově Ústí
dnem: 21. 5. 2009

Ing. František Kamlach
ředitel

4. ročník – název certifikovaného modulu	hodin
Řízení solárního vytápění řídicím systémem AMiT ③ ©	90
Maturitní projekt ④	90
Elektropneumatické třídění výrobků ① ©	42
Manipulace pomocí robotu Mitsubishi ① ©	42

1.2 STRUKTURA A POSTUP TVORBY VZDĚLÁVACÍHO MODULU

STRUKTURA VZDĚLÁVACÍHO MODULU

A. VSTUPNÍ ČÁST

1. **Název modulu**
2. **Kód modulu** (kódové označení nominální délky, typu a pojetí modulu)
3. **Typ modulu**
4. **Délka modulu** (počet hodin)
5. **Platnost modulu** (datum, od kterého modul platí)
6. **Vstupní předpoklady** (vymezení požadované úrovně vstupních vědomostí a dovedností, které jsou předpokladem úspěšného studia daného modulu)

Doporučujeme, aby vstupní část obsahovala také název školy. Dále je možné uvádět další údaje: název ŠVP, kód a název oboru vzdělání, formu vzdělávání, způsob ukončení vzdělávání v modulu.

V některých modulových vzdělávacích programech (např. terciárního vzdělávání) se uvádějí také tzv. kredity, které vyjadřují váhu modulu a jeho výsledků v daném vzdělávacím programu, nebo pro dosažení příslušné kvalifikace (viz kapitola 5). Slouží k uznatelnosti a přenosu získaných vědomostí, dovedností a kompetencí.

B. JÁDRO MODULU

1. **Charakteristika modulu** (stručná anotace popisující obecné cíle a pojetí modulu)
2. **Předpokládané výsledky vzdělávání** (výstupní kompetence)
3. **Obsah vzdělávání** (rozpis učiva)
4. **Doporučené postupy výuky** (strategie výuky)

C. VÝSTUPNÍ ČÁST

1. **Kritéria hodnocení** (požadavky pro ověření výsledků vzdělávání)
2. **Doporučené nebo plánované postupy hodnocení** (podmínky, metody, formy hodnocení)
3. **Popř. doporučená studijní literatura**

Je vhodné vyčlenit na konci modulu prostor pro poznámky vyučujících k realizaci modulu ve výuce a k jeho inovaci.

Poznámky k jednotlivým částem modulu:

A. VSTUPNÍ ČÁST

Poskytuje základní identifikační údaje a přehlednou a stručnou informaci o daném vzdělávacím modulu.

1. Název modulu

Název modulu by měl být věcný, stručný a odpovídat cíli a obsahu modulu.

Nevymýšlejte zbytečně kreativní a „motivační“ názvy!

2. Kód modulu

Umožňuje snadnou a jednoznačnou identifikaci modulů. Skládá se obvykle z číslic a písmen, která signalizují např. jeho typ, délku, příslušnost k oboru, zařazení do ročníku, pořadí modulu v systému.

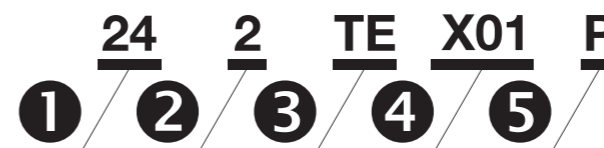
Podle potřeb školy může být kód doplněn ještě dalšími údaji (např. označením názvu modulu, předmětové komise, která je odpovědná za zpracování a realizaci modulu aj.).

Je důležité, aby způsob kódování byl důsledně dodržován ve všech modulech, proto si způsob tvorby kódu (jeho strukturu) popište. Nastavte si také systém vytváření zkratk označujících názvy vyučovacích předmětů.

Příklad konstrukce kódu modulů:

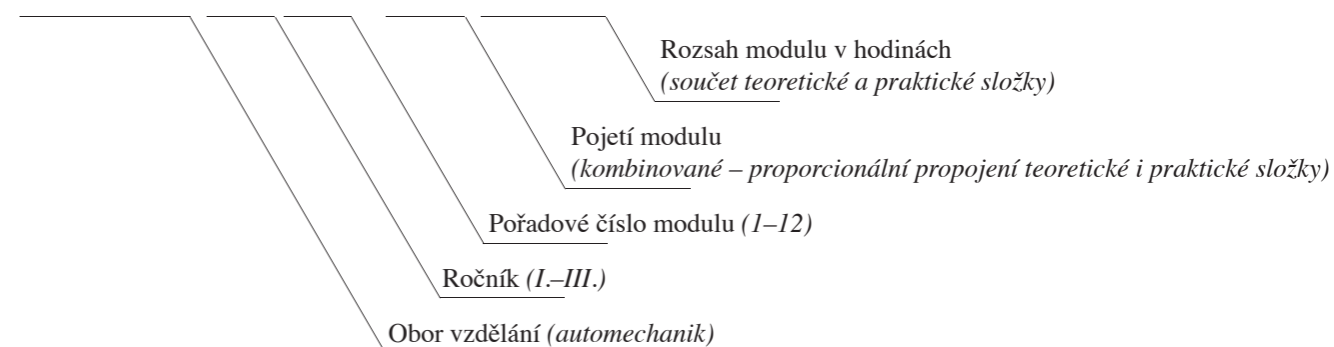
a) VOŠ, SŠ a COP Sezimovo Ústí

- 1 Dvojcísle, které vyjadřuje příslušnou skupinu oborů v soustavě oborů vzdělání – číslo 24 označuje skupinu Strojírenství a strojírenská výroba.⁴
- 2 Označení stupně vzdělání – číslo 2 označuje stupeň střední vzdělání s výučním listem.
- 3 Písmena vyjadřují odbornost modulu – vyučovací předmět. „TE“ vyjadřuje technologii.
- 4 Číslo modulu, které je mu přiděleno pro identifikaci v rámci jednotné databáze modulů školy. Písmeno „X“ označuje moduly vytvořené v rámci projektu PILOT S.
- 5 Písmeno označuje pojetí modulu. V případě ukázky jde o modul projektový.

b) ISS automobilní Brno

AM.I.1-K168

⁴ Kódy a označení skupin oborů vzdělání jsou uvedeny ve Vládním nařízení o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání; jsou také vyjádřeny prvním dvojcíslem v kódu každého oboru vzdělání rámcového vzdělávacího programu.

3. Typ modulu

Označí se závaznost modulu v daném vzdělávacím programu a jeho pojetí (např. základní, činnosti).

4. Délka modulu

Tj. předpokládaný počet vyučovacích hodin nutných pro osvojení cílových kompetencí a dosažení plánovaných výsledků.

Délku modulu tedy odvodíme od požadovaných kompetencí s přihlédnutím k učebním schopnostem žáků. Vyjadřuje se v celkových počtech hodin výuky, nikoli v počtech vyučovacích hodin za týden. Celková délka všech modulů musí být v souladu s učebním plánem a počtem vyučovacích hodin v jednom ročníku. Zatímco výuka modulu může přesáhnout rámec pololetí (viz přístup ISS automobilní Brno), nemá přesahovat do dalšího ročníku.

Moduly by měly mít komplexnější charakter, neměly by se zaměřovat pouze na dílčí kompetence a obsahy (dílčí učivo – úzká obsahová témata), a tudíž mít délku pouze několika vyučovacích hodin (5, 10 apod.).

U kombinovaných modulů se vymezuje také **podíl cvičení z celkové délky modulu**; tyto informace jsou významné pro vyučující při plánování výuky.

Pro určení optimální délky vzdělávacích modulů si stanovte pravidla, aby rozsah všech modulů byl vyvážený.

5. Platnost modulu

Vyjadřuje datum, od kterého daný modul platí.

Toto označení je to důležité zejména proto, že v průběhu let dochází k inovacím nebo dílčím úpravám jednotlivých modulů, kterými jsou nahrazovány moduly původní. Orientace v platnosti příslušných modulů má rovněž význam např. v případech, kdy žák přerušil vzdělávání.

6. Vstupní předpoklady

Tzn. minimální požadovaná úroveň vstupních vědomostí a dovedností, bez jejichž zvládnutí by měl žák obtíže. Vyjadřuje se tím návaznost na absolvování jiných modulů, a to těch, které jsou pro zvládnutí nového modulu zásadní – nezbytné. Proto uvádíme pouze moduly, které mají přímou vazbu k příslušnému modulu, nikoli výčet řady základních nebo předcházejících modulů, i když jsou důležité.

Návaznost vyjadřujeme obvykle kódem vstupních modulů, neboť slovní výčet požadovaných znalostí a dovedností by byl poněkud „neoperativní“.

Jako vstupní předpoklady neuvádíme všeobecné znalosti ze základního vzdělávání. To považujeme za samozřejmost, a to bez ohledu na skutečnou úroveň vědomostí a dovedností žáků z jednotlivých vyučovacích předmětů (např. z matematiky, fyziky). Podobně v případě zkráceného nebo nástavbového studia není nutné uvádět základní znalosti z předchozího studia v jiném oboru středoškolského vzdělávání; zde se předpokládají vědomosti a kompetence minimálně v rozsahu příslušného RVP.

Možné chyby

Široký výčet vstupních modulů, jejichž zvládnutí je sice důležité, ale pro daný modul není bezprostředně nezbytné. Jako vstupní jsou uvedeny moduly, jejichž výuka bude probíhat paralelně, nebo dokonce následně.

B. JÁDRO MODULU

Je základní a nejdůležitější částí vzdělávacího modulu. Vypovídá jednak o cílovém zaměření a obsahu modulu, jednak vymezuje výsledky vzdělávání, kterých má být studiem modulu dosaženo.

1. Charakteristika modulu

Má obdobnou funkci jako pojetí vzdělávacího předmětu v učební osnově (preambule učební osnovy):

- **Stručně, věcně a výstižně vysvětluje didaktické cíle a pojetí modulu**, jeho přínos k profilu absolventa;
- uvádí také, které afektivní cíle (postoje, hodnoty) budou ve výuce daného modulu přednostně rozvíjeny a jak bude modul přispívat k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat (konkretizuje, které klíčové kompetence a průřezová témata bude přednostně rozvíjet a jakým způsobem).

Charakteristika modulu je zpracována z pozice učitele, tzn., že popisuje cíle a záměry, o které budou vyučující usilovat, kam bude výuka směřovat. **Stanovené cíle by měly být reálné, jednoznačné a kontrolovatelné, měly by být v souladu s výsledky vzdělávání.**

Možné chyby

Proklamativnost a formálnost charakteristiky. Charakteristika nevyjadřuje záměr školy.

Nesoulad s obsahem dalších částí modulu, s postavením v systému modulů (s vazbou na další moduly).

Dikce popisu pojetí (použité slovesné tvary) nevyjadřuje cíl – *co bude/je cílem modulu, co se žák naučí, bude umět, na co se bude klást ve výuce důraz* atp., ale vyjadřuje minulost, nebo výsledek (*co se žák naučil, umí, dělá*). V popisu se používá slovo „absolvent“ (absolvent se naučí, absolventi získají), což je věcně nelogické. Podle školského zákona se ve středním vzdělávání vždy jedná o žáky nikoli studenty.

2. Předpokládané výsledky vzdělávání

Jsou vyjádřeny jako **výčet stěžejních kompetencí** (znalostí, dovedností a dalších kompetencí), **kterých by měl žák v průběhu výuky modulu ve stanoveném časovém období dosáhnout.**

Výsledky by měly být formulovány konkrétně a srozumitelně tak, aby každý (učitelé, žáci i další zájemci) získal po jejich přečtení dostatečně jasnou představu o tom, co se žáci naučí a budou umět.

Výsledky by měly být dosažitelné pro všechny žáky na úrovni odpovídající jejich předpokladům.

Při jejich plánování postupujeme obdobně jako při zpracování učebních osnov; doporučujeme prostudovat si kapitoly Učební osnova a její tvorba a Jak plánovat výsledky vzdělávání v Metodice tvorby ŠVP SOŠ a SOU.

Výsledky vzdělávání odvodíme od profilu absolventa ŠVP a od výsledků vzdělávání vymezených RVP.

Přitom musí být jasná vazba mezi výsledky vzdělávání uvedenými v profilu absolventa a výsledky modulu. Stanovené výsledky vzdělávání musí být zároveň v souladu s pojetím vzdělávání uvedeným v Charakteristice modulu. Výsledky musí být kontrolovatelné. Afektivní výsledky vzdělávání mohou být vyjádřeny volněji jako plánované vzdělávací cíle.

Možné chyby

Výsledky vzdělávání jsou příliš detailní. Neodpovídají profilu absolventa nebo cílům a pojetí modulu uvedeným v Charakteristice modulu. Nejsou konkrétní, a proto jsou nekontrolovatelné. Neodpovídají učebním možnostem žáků.

3. Obsah modulu

Podobně jako rozpis učiva v učební osnově se uvádí **výčet učiva**, které je nutné pro dosažení plánovaných výsledků vzdělávání.

Obsah modulu může být konkretizován ve vztahu k jednotlivým výsledkům vzdělávání. Dbáme však na to, aby rozpis učiva byl ve všech modulech vyvážený a na stejné úrovni konkretizace.

Výsledky vzdělávání a obsah modulu musí být v souladu. Tzn., že v modulu by nemělo být uvedeno učivo, které nemá oporu v plánovaných výstupech (výsledcích). Vazba mezi výsledky vzdělávání a obsahem může být volnější např. tam, kde se jedná o rozvoj některých klíčových kompetencí (např. rozvoj intelektových dovedností) nebo postojů, pro které využíváme různé učivo a kde těžiště spočívá spíše v používaných výukových metodách a formách.

4. Doporučené postupy (strategie) výuky

Uvádí se vyučovací strategie, které jsou pro daný modul vhodné (odpovídají typu modulu), nebo které by měly být ve vzdělávání preferovány, a to včetně strategií podporujících rozvoj klíčových kompetencí a průřezových témat vztahujících se k modulu nebo příslušnému vyučovacímu předmětu.

Způsob zpracování této části je obdobný jako při zpracování učební osnovy.

Možné chyby

Tato část je zpracována formálně, je uveden rozsáhlý výčet vyučovacích metod a postupů bez ohledu na typ modulu. Jsou uvedeny postupy, kterými nelze dosáhnout stanovených kompetencí.

C. VÝSTUPNÍ ČÁST

Popisuje způsob ověřování plánovaných výsledků a hodnocení výkonu žáka. Tím přispívá jednak k větší objektivitě hodnocení, jednak k větší informovanosti o průběhu vzdělávání v modulu.

Zpravidla tato část zahrnuje také seznam doporučené literatury.

1. Kritéria hodnocení

Představují nejpodstatnější část výstupního systému modulu. Jsou důležitá pro posouzení toho, zda bylo dosaženo celkového záměru vzdělávacího modulu.

Co jsou to kritéria hodnocení? Jsou to měřítka, podle kterých posuzujeme, zda a na jaké úrovni (v jaké kvalitě) jsme dosáhli plánovaných výsledků. Typickými kritérii jsou kritéria hodnocení výkonu sportovců (rychlost, vzdálenost, čas, technické provedení úkonu aj.) nebo výsledků v didaktických testech. V podstatě každý učitel si stanoví určitá kritéria, podle kterých posuzuje a hodnotí výkon a výsledky žáků. Jde však o to, aby při hodnocení postupovali učitelé jednotně, aby hodnocení bylo objektivní. K tomu právě přispívají předem nastavená společná kritéria hodnocení.

Kritéria hodnocení jsou důležitá i pro žáky, protože žák tak předem ví nejen, co se bude učit a co se naučí (bude umět dělat), ale také co se od něj očekává – za co a jakým způsobem bude hodnocen.

Kritéria hodnocení se tedy váží na plánované výsledky vzdělávání, které jsme stanovili v jednotlivých modulech.

Je třeba odlišovat *typy hodnocení* (průběžné, formativní, finální – sumativní aj.)⁵ – *metody hodnocení* (slovní hodnocení, známkou – klasifikací) a *formu ověřování výsledků*, tj. způsob ukončení modulu (např. ústní zkouška, test, praktická zkouška, písemná práce) a *kritéria hodnocení* (např. hloubka porozumění problematice, úroveň slovního a grafického projevu, dodržení formálních náležitostí, kvalita provedení výrobku, volba vhodného materiálu a technologického postupu, provedení výpočtů, dodržení pracovních postupů, přesnost měření, samostatnost plnění úkolu). Kritéria hodnocení výsledků vzdělávání v jednotlivých modulech nebo vyučovacích předmětech nelze nahradit odkazem na klasifikační řád, neboť ten nastavuje obecná pravidla a kritéria pro hodnocení žáků (viz kapitola 3).

Nastavení kritérií hodnocení v modulech

Pro každý předpokládaný výsledek se navrhuje 2–4 kritéria pro jeho ověření, popř. se uvede i podíl (váha) jednotlivých kritérií v celkovém hodnocení a tím se určí způsob stanovení výsledné známky.

Podle charakteru modulu se hodnocení zaměřuje jednak na zvládnutí činností, jednak na výsledky činností, zohlednit lze i aktivitu žáka ve výuce (nikoli ovšem pouhou docházku na výuku).

Hodnocení by mělo sledovat také osvojení a pokrok v rozvoji klíčových kompetencí (např. řešení problému – zda žák dokáže určit jádro problému, zvolit vhodný způsob nebo alternativní řešení atd., samostatnost při práci, organizace práce, kvalita odborného vyjadřování a komunikace – zda se vyjadřuje přesně, logicky, jazykově správně a kultivovaně, u prezentace práce žákem hodnotíme nejen obsah prezentace a její vizuální zpracování, ale také způsob jejího přednesení; týmová práce – jak žák spolupracuje s dalšími členy v týmu, nebo naopak jak dovede organizovat a řídit práci skupiny aj.).

2. Postupy hodnocení

Navazují na kritéria hodnocení a **uvádějí metody a formy, které budou pro ověřování a hodnocení použity**. Na jejich základě pak vyučující může posoudit, zda žák splnil kritéria hodnocení.

Metody a formy hodnocení mohou být různé: zkouška (písemná, ústní, praktická), didaktické testy, vypracování a obhajoba práce (např. ročníkové, žákovského projektu), pozorování činnosti žáka, zhodnocení kvality produktu. Snaha o zvýšení objektivitu hodnocení vzhledem k jednotlivým žákům, zejména pak k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, by měla vést k využívání co nejširšího repertoáru metod hodnocení.

Dále se uvádí **způsob hodnocení** (známkou, slovně, bodově, procentuálně aj.), u bodového nebo procentuálního hodnocení se uvádí i přepočtení dílčích hodnocení na celkové hodnocení a klasifikaci. Při hodnocení známkou je důležité stanovit kritéria pro jednotlivé stupně.

3. Doporučená studijní literatura

Seznam by měl obsahovat zejména základní učebnice (popř. jejich určité kapitoly, strany apod.) nebo jiné zdroje informací, které přímo souvisejí s obsahem modulu.

Je možné uvést ještě doporučující literaturu a další zdroje informací, které poslouží žákům s hlubším zájmem o danou problematiku. V tom případě je vhodné seznam rozdělit na dvě skupiny: Základní literatura, doporučená literatura.

Nezapomínáme uvádět kompletní bibliografické údaje.

Literatura je určena především žákům, proto by měla být pro žáky dostupná, počtem titulů i odbornou úrovní přiměřená jejich možnostem.

Měla by být aktuální a zohledňovat nejnovější poznatky v oboru (vyučovacím předmětu).

Doporučená literatura by měla být ve výuce modulu využívána a práce s ní ověřována. Žáci se tak učí pracovat s informacemi a samostatně studovat (učit se). Podporuje se čtenářská gramotnost žáků, klíčová kompetence k učení a práci s informacemi.

POSTUP TVORBY VZDĚLÁVACÍHO MODULU

- Zpracování vzdělávacího modulu se odvíjí od kompetencí vymezených v profilu absolventa ŠVP. V návaznosti na stanovené kompetence absolventa rozvrhneme obsah vzdělávání (vzdělávací oblasti) v RVP do soustavy vzdělávacích modulů (ovšem přitom se k jedné kompetenci v profilu absolventa může vztahovat několik modulů).
- Při tvorbě vzdělávacího modulu nejprve určíme, co bude obecným cílem vzdělávacího modulu a jaké bude mít postavení v ŠVP, resp. v soustavě modulů. Určíme návaznost a posloupnost jednotlivých modulů.
- Vymezíme na základě kompetencí absolventa výsledky vzdělávání v modulu. Jak již bylo řečeno, pregnantně formulované výsledky samy určují typ modulu a výukové strategie.
- Zvolíme učivo nezbytné pro dosažení plánovaných výsledků.
- K jednotlivým výsledkům nastavíme kritéria jejich ověření a hodnocení (za co budou žáci hodnoceni) a postup hodnocení (jakým způsobem budou výsledky ověřovány a žáci hodnoceni). Nezapomínáme na hodnocení klíčových kompetencí, postojů a návyků, a to i v případě, že jsou vyjádřeny jako vzdělávací cíle.

Jednotlivé části by na sebe měly navazovat a tvořit navzájem propojený celek.

Zpracované vzdělávací moduly by měly mít také **jednotnou formální podobu**. Pro tyto účely je třeba připravit předem elektronickou šablonu, např. tohoto typu:

Název školy			
Obor vzdělání:			
Název modulu:		Kód modulu:	
Délka modulu:		Platnost od:	
Typ modulu:	podle závaznosti	Pojetí modulu:	
Vstupní předpoklady:			
Charakteristika modulu:			
Předpokládané výsledky vzdělávání: Žák:			
Obsah modulu:			
Doporučené metody a postupy výuky:			
Kritéria hodnocení: Pro výsledek 1:			
Postupy hodnocení:			
Doporučená studijní literatura:			

Příklady vzdělávacích modulů

Škola:			
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch		
Název modulu:	Ochrana člověka za mimořádných událostí	Kód modulu:	CR-OCMU 02
Nominální délka:	14 hodin	Platnost od:	
Typ modulu:	Povinný	Pojetí modulu:	kombinovaný
Vstupní předpoklady:	Znalosti a dovednosti v rozsahu základního učiva tématu Ochrana člověka za mimořádných událostí (modul OCMU – 01)		
Charakteristika modulu: Modul připravuje žáky na řešení mimořádných přírodních a jiných situací ohrožujících bezpečnost a život klientů. Vychází z předpokladu toho, že se pracovníci cestovního ruchu pohybují ve zvýšené míře po světě, a to i v místech, kde se mohou vyskytnout nenadálé události. Proto by měli být na práci v těchto podmínkách připraveni. Modul má aplikační charakter, navazuje na obecné znalosti a dovednosti jednání v mimořádných situacích v ČR. Rozvíjí dovednosti jednat a komunikovat s klienty a řešit krizové situace (klíčové kompetence komunikativní, personální, k řešení problémů a práci s informacemi).			
Předpokládané výsledky vzdělávání: Žák:			
1. Dokáže informovat klienta o oblastech cestovního ruchu se zvýšeným rizikem živelních událostí nebo oblastí politicky nestabilních.			
2. Je připraven zajistit bezpečnost klientů v případě mimořádných přírodních událostí včetně získání nezbytných informací.			
3. Je vybaven poznatky, jak se zachovat v případě občanských nepokojů, teroristických a válečných útoků.			
4. Ovládá zásady krizové komunikace s klienty.			

Obsah modulu:

1. Přírodní mimořádné události a jejich projevy; oblasti jejich zvýšeného výskytu.
2. Zásady chování při živelních událostech (zemětřesení, tsunami, povodně, vichřice a tornáda).
3. Politicky nestabilní oblasti.
4. Zásady chování při občanských nepokojích, teroristickém útoku nebo vojenské krizové situaci.
5. Vliv mimořádné situace na psychiku člověka (klienta, pracovníka CR).
6. Úkoly pracovníka cestovního ruchu v případě vzniku mimořádné situace.
7. Možnosti získávání informací o vývoji mimořádné situace a k zabezpečení klientů v zahraničí.
8. Zásady komunikace v krizových situacích.

Doporučené metody a postupy výuky:

Výklad, instruktáž, besedy s odborníky, promítání instruktážních a výukových filmů, panelová diskuse, simulační metody. Doporučený minimální podíl cvičení: 8 hodin.

Protože modul je zaměřen na zajištění bezpečnosti klientů v zahraničí, je vhodné využívat při realizaci modulu znalost cizích jazyků, např. v rámci obsahu č. 7.

Kritéria hodnocení:

Výsledek č. 1:

- Žák charakterizuje přírodní (živelní) události a jejich projevy, ukáže na mapě oblasti nebo místa jejich zvýšeného (možného) výskytu;
- vysvětlí, co se rozumí pojmem politicky nestabilní oblast;
- ukáže na mapě oblasti nebo státy označované za politicky nestabilní.
(Hodnotí se věcná správnost výkladu pojmů a jevů, orientace na mapě, rozsah znalostí, samostatnost při prezentaci tématu, vypomáhání si uváděním příkladů.)

Výsledek č. 2:

- Žák popíše zásady chování při živelních situacích;
- vysvětlí pomoci příkladu, jak a kde získá základní potřebné informace;
- řeší jako pracovník CR modelovou situaci.
(Hodnotí se věcná správnost a rozsah znalostí, dovednost práce s informacemi – vyhledávání a popř. jejich verifikace, způsob a samostatnost při řešení modelových situací, efektivita zvoleného způsobu řešení situace; jedná-li se o týmové řešení úkolu, posuzuje se a slovně hodnotí práce žáka v pozici člena nebo vedoucího týmu včetně týmové komunikace, popř. používání cizího jazyka při zjišťování situace a informací.)

Výsledek č. 3:

- Žák uvede zásady chování turistů a pracovníka CR při občanských nepokojích, teroristickém útoku nebo vojenské krizové situaci v zahraničí;
- objasní, jak má postupovat v těchto případech pracovník CR.
(Hodnotí se rozsah znalostí, věcná správnost, samostatnost při objasňování problematiky, vypomáhání si příklady, kvalita vyjadřování – plynulost, jazyková správnost.)

Výsledek č. 4:

- Žák objasní vliv mimořádné události na psychiku a chování člověka: jedince, skupiny, pracovníka CR;
- řeší různé modelové situace komunikace s klienty.
(Hodnotí se věcné znalosti z oblasti psychologie, jejich rozsah, věcná správnost, schopnost vyhodnotit případovou situaci, volba postupu řešení situace, efektivita zvolených prostředků a postupů.)

Postupy hodnocení:

Ověřování vědomostí: ústní zkoušení nebo test – 40 %

Samostatná práce s informacemi – 20 %

Ověřování dovedností (zvládnutí situace, komunikace s klientem, získávání informací při krizové situaci a jejich předávání klientům): pozorování žáka v simulované situaci – 40 %

Doporučená studijní literatura:

Linhart Petr a kol. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Pro střední školy. Fortuna. Praha 2003.

ISBN 80-7168-869-X.

Marádová Eva. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Vzdělávací institut ochrany dětí o. p. s. Praha 2007.

ISBN 978-801-86991-24-5.

Poznámka:

Ve vztahu k profilu absolventa vymezenému v RVP oboru vzdělání Cestovní ruch má tento modul vazbu na odborné kompetence:

- a) Vykonávat a organizovat odborné činnosti služeb cestovního ruchu (... organizovali, zabezpečovali a poskytovali jednotlivé služby cestovního ruchu; ... připravovali, prováděli a vyhodnocovali průvodcovské služby pro různé skupiny domácích i zahraničních účastníků cestovního ruchu)
- b) Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci (... chápalí bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků i dalších osob vyskytujících se na pracovištích, např. klientů, zákazníků, návštěvníků)

Vztahuje se k učivu obsahového okruhu Služby cestovního ruchu, zejména k tématu Průvodcovské služby. Navazuje na učivo Zásady jednání v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí, které je v RVP součástí vzdělávací oblasti Vzdělávání pro zdraví.

Škola:			
Obor vzdělání:	65-51-H/01 Kuchař-číšník		
Název modulu:	Mezinárodní gastronomie		
Kód modulu:		Počet kreditů:	
Typ modulu:	volitelný	Pojetí modulu:	činnostní
Hodinová dotace:	40 hodin		
Platnost modulu:	3. ročník, šk. rok 20...		
Vstupní předpoklady:	Osvojení základních technologických postupů přípravy pokrmů mezinárodní kuchyně.		
Charakteristika modulu:	Modul je určen pro odborné zaměření kuchař. Cílem je rozšířit základní znalosti a dovednosti žáků v uvedené oblasti gastronomie, zejména praktické dovednosti přípravy a podávání pokrmů a obsluhy zákazníků. Modul se bude realizovat v reálném prostředí smluvního pracoviště a pod odborným vedením instruktorů.		
Předpokládané výsledky vzdělávání:	Absolvent: 1. Charakterizuje zahraniční kuchyně, se kterými se seznámil na daném pracovišti. 2. Zvládá přípravu vybraných pokrmů, používá správné suroviny, inventář a technologické postupy. 3. Připravuje pokrmy zahraniční kuchyně a zážitkové gastronomie formou složité obsluhy před hosty; komunikuje přítom s hostem. 4. Sestaví nabídku pokrmů a nápojů pro různé společenské příležitosti nebo hosty. 5. Je schopen pracovat v týmu na pozici člena i řídicího pracovníka.		
Učivo modulu:	1. Specifika zahraničních kuchyní a zážitkové gastronomie nabízených daným pracovištěm. 2. Příprava pokrmů. 3. Příprava a úklid pracoviště, organizace práce. 4. Obsluha hostů. <i>(Poznámka: V tomto modulu se nejedná o učivo v pravém slova smyslu, tj. o předávání sumy nových poznatků, ale spíše o okruh činností, které bude žák vykonávat a na jejichž základě si bude i rozšiřovat své znalosti o nové poznatky.)</i>		
Doporučené postupy (metody) výuky:	Instruktáž; praktické činnosti pod odborným vedením; týmové řešení úkolů, delegování a rotace činností, kolektivní odpovědnost a hodnocení; práce s odbornou literaturou – samostudium		

Způsob ukončení modulu a postup hodnocení:

Praktická zkouška doplněná ústním vysvětlením. Pro hodnocení dílčích úkolů se použije bodové hodnocení, které bude nastaveno při přípravě zkoušek.

U některých výsledků se použije hodnocení na základě pozorování jednání žáka.

(Poznámka: Způsob ukončení modulu bude záviset na tom, jak bude začleněn do systému vzdělávání v daném ŠVP a za jakých podmínek se bude realizovat – pokud půjde např. o individuální praxi žáků, zejména v zahraničí, bude vhodnější a reálnější ukončit modul slovním hodnocením na základě pozorování žáka. Toto hodnocení zohlednit v rámci hodnocení výsledků žáka v jiných modulech nebo vyučovacích předmětech. Slovně by měl být hodnocen 5. výsledek)

Kritéria hodnocení:

1. výsledek: Žák vysvětlí, čím se vyznačuje daná mezinárodní kuchyně, co znamená označení zážitková gastronomie. *(Hodnotí se rozsah poznatků, věcná správnost, jazyková správnost včetně výslovnosti cizojazyčných pojmů, schopnost vysvětlit význam odborných a cizojazyčných pojmů.)*
2. výsledek: Připraví vybrané pokrmy. *(Hodnotí se volba surovin a technologického postupu, dodržování postupů, organizace práce, výstupní kvalita pokrmu, jeho úprava.)*
3. výsledek: Připravuje pokrmy před hosty. *(Hodnocení je obdobné jako u výsledku 2., sleduje a hodnotí se také, jak žák vystupuje a komunikuje s hosty.)*
4. výsledek: Podle zadání vypracuje návrh menu, popř. připraví ukázkou navržených pokrmů a nápojů. *(Hodnotí se adekvátnost nabídky danému zadání, např. vhodnost navržených pokrmů a nápojů pro daný typ zákazníka, společenskou příležitost, podmínky přípravy a prostředí podávání a obsluhy.)*
5. výsledek: Obsluhuje hosty, komunikuje s nimi, popř. řeší krizové situace. *(Na základě pozorování se hodnotí dodržování zásad obsluhy, zvládnutí komunikace, popř. i cizojazyčné.)*
6. výsledek: Žák prokazuje při plnění úkolů schopnost pracovat jako člen týmu, je-li pověřen vedením řídit a kontrolovat práci týmu. *(Na základě pozorování žáka po celou dobu modulu se hodnotí, jak se žák podílí na společném úkolu, komunikuje s ostatními, zapojuje se do řešení vzniklé krizové situace, jak zvládá organizaci a řízení práce, jakého dosáhl pokroku. Při hodnocení se vyzdvihují silné stránky, u slabých se doporučuje další zlepšování.)*

Poznámka:

Ve vztahu k profilu absolventa vymezenému v RVP tohoto oboru má vzdělávací modul vazbu na odbornou kompetenci *Ovládat technologii přípravy pokrmů* (...ovládali způsob přípravy běžných pokrmů české kuchyně i zahraničních kuchyní, technologické postupy přípravy, kontrolovali kvalitu, správně uchovávali pokrmy, esteticky dohotovovali a expedovali výrobky).

Vztahuje se k učivu základních obsahových okruhů Výroba pokrmů (Základy technologie přípravy pokrmů – (žák) orientuje se v kuchyních cizích zemí, charakterizuje používané suroviny a způsob zpracování a podávání) a Odbyt a obsluha (základy obsluhy) a profilujícího obsahového okruhu pro kuchaře Technologie přípravy pokrmů (nové trendy v gastronomii, zážitková gastronomie, mezinárodní kuchyně).

2. ZPRACOVÁNÍ MODULOVÉHO ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Postup zpracování modulového ŠVP je v principu stejný jako při tvorbě ŠVP s učebními osnovami a řídí se požadavky a zásadami tvorby ŠVP stanovenými v rámcových vzdělávacích programech. Školní vzdělávací program musí být zpracován v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem a platnou školskou legislativou. Za tvorbu ŠVP je zodpovědný ředitel / ředitelka školy, který / -á jej také schvaluje.

Před zahájením tvorby ŠVP a jednotlivých modulů doporučujeme seznámit se s příručkou *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů v SOŠ a SOU*; vydal NÚOV, Praha 2008; ke stažení na webu NÚV a projektu Kurikulum S. Tvorba ŠVP má tři základní etapy: Přípravu, vlastní zpracování návrhu, posouzení a dopracování.

2.1 PŘÍPRAVA TVORBY ŠVP

Příprava na zpracování školního vzdělávacího programu by měla zahrnovat:

- **Hodnocení (evaluaci) dosavadní práce školy** – jejich výsledků, vzdělávacích podmínek, záměrů školy v oblasti počátečního i dalšího odborného vzdělávání, předpokladů pro výuku dosavadních či nových oborů vzdělání včetně uplatnitelnosti absolventů na trhu práce v regionu.
- **Analýzu trhu práce**, zejména regionálního, a požadavků zaměstnavatelů a dalších sociálních partnerů na absolventy vyučovaných nebo plánovaných oborů vzdělání.
- **Zhodnocení dosavadní spolupráce školy se sociálními partnery**, hledání nových partnerů a forem spolupráce.
- **Posouzení přínosu, náročnosti a negativ tvorby a využití modulových vzdělávacích programů.**

Půjde zejména o posouzení využitelnosti modulů (resp. modulového VP) vzhledem ke struktuře plánovaných oborů vzdělání a forem vzdělávání, počtu a kategorii žáků i velikosti učitelského sboru, realizaci praktického vyučování (např. odborný výcvik nebo učební praxe zajišťovaná převážně individuálně, na různých školních či podnikových pracovištích), přenosu modulů do dalšího vzdělávání, které škola realizuje nebo hodlá realizovat.

Již dopředu je třeba zvažovat nároky na organizaci výuky, dopad na úvazky učitelů, přípravu školní dokumentace apod., jakož i nároky na tvorbu samotného vzdělávacího programu (počet zpracovatelů, koordinaci tvorby, technické zázemí a zpracování).

- Na základě těchto analytických prací vyhodnotíme základní momenty, které určí nový směr ve vzdělávání a promítnou se do školního vzdělávacího programu. Zvolíme modulový systém ŠVP.
- Připravíme harmonogram tvorby ŠVP, nastavíme systém řízení a týmové komunikace.
- Nezapomínáme ani na vytvoření vhodného prostředí a materiálního zázemí pro členy zpracovatelských týmů.
- Připravíme jednotnou šablonu pro zpracování modulů.⁶

Nezapomínat na osvětu

Již na samém začátku je důležité objasnit všem učitelům podstatu modulových vzdělávacích programů, způsob práce s moduly, rozdíly oproti výuce podle klasických učebních dokumentů (učebních osnov), přínos i důsledky pro jejich práci. Tím eliminujeme obavy učitelů o „svě předměty“ a úvazky, o negativním dopadu na výuku a jejich práci. Také žákům a jejich rodičům je třeba vysvětlit, jaké změny je čekají a co to bude pro žáky znamenat.

2.2 TVORBA ŠVP

Školní vzdělávací program může být strukturován:

- celý modulárně,
- kombinovaně, tj. některé vzdělávací obsahy budou vymezeny učebními osnovami, jiné modulově. Např. všeobecné vzdělávání bude rozpracováno do učebních osnov, odborné vzdělávání do modulů – buď kompletně, nebo pouze částečně, např. pouze odborný výcvik nebo zájmová nebo profesní orientace (nabízená odborná zaměření).

Mělo by se však jednat o systémový přístup, který bude také vysvětlen v charakteristice ŠVP.

Modulové systémy

Vzdělávací moduly lze uspořádat do **různě strukturovaných modulových systémů**. Při jejich sestavování je nutné dbát na to, aby byla vyloučena duplicita modulů, respektována návaznost učiva a promyšleny mezipředmětové vztahy.

Jako příklad je možné uvést **modulový systém kombinační**, který je charakterizován tím, že umožňuje vzájemnou kombinaci modulů. Na absolvování modulu **primárního** (PM – může být modul obecně teoretický, profesně teoretický, specificky odborný) navazují moduly **sekundární** (SM – např. specificky odborný, specializační, profesně dovednostní, projektový nebo doplňkový). Tento systém podporuje výrazně individualizaci vzdělávání a subjektivní profilaci vzdělávací cesty včetně uznání modulů, které žák absolvoval jiným způsobem, např. v jiné škole, v některém příbuzném oboru vzdělání, nebo v rámci mobility žáků.

Další systém tvoří **společný základ** (představuje dvě třetiny až tři čtvrtiny studijního času), povinný pro všechny žáky. Zbývající část je pak ponechána volně na výběr. V praxi bývá tato forma modulování nejčastější. Pro odborné vzdělávání se jeví jako vhodná, protože umožňuje zajistit jak odborný základ počátečního odborného vzdělávání, tak i volbu profesního zaměření / profilace výběrem příslušných modulů. Je využitelná i pro uznání vzdělání získaného jiným způsobem nebo v jiné škole, pro vzdělávání dospělých a různé formy vzdělávání.

Dalším typem je tzv. **větvený modulový systém**, který lze charakterizovat tím, že dochází k postupnému větvení vzdělávací cesty (a to i neoborově). To znamená, že při tvorbě ŠVP je třeba důkladně zvážit také posloupnost jednotlivých modulů v učebním plánu; přitom některé moduly mohou být zařazeny paralelně, jiné budou vyžadovat návaznost. Sledujeme také rovnoměrné rozložení studijní zátěže na žáky i rozložení teoretické a praktické výuky.

Struktura ŠVP

Struktura a náležitosti ŠVP a jeho částí jsou stanoveny v rámcovém vzdělávacím programu v kapitole Zásady tvorby školního vzdělávacího programu (ŠVP).

Podle RVP obsahuje ŠVP závazně tyto části:

- úvodní identifikační údaje
- profil absolventa
- charakteristiku vzdělávacího programu
- učební plán
- přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP
- učební osnovy pro všechny předměty uvedené v učebním plánu nebo *vzdělávací moduly*, popř. i ukázkou žakovského projektu na podporu rozvoje klíčových kompetencí
- popis materiálního a personálního zajištění výuky v daném ŠVP a oboru vzdělání (nikoli obecný popis materiálních podmínek školy)
- charakteristiku spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP.

Při zpracování ŠVP se postupuje podle požadavků RVP a doporučení Metodiky tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU.

Specifika modulově konstruovaných vzdělávacích programů se projeví v těchto částech:

a) Charakteristika vzdělávacího programu

Vzhledem ke zvláštnostem modulové výuky je důležité objasnit, jaká bude organizace výuky (např. jaké možnosti, výhody i požadavky přináší modulový vzdělávací program pro žáky, jaká bude posloupnost absolvování modulů, zda budou spojováni žáci z více tříd nebo několika oborů, jak se bude střídát „teoretické“ a praktické vyučování apod.), jakým způsobem se bude provádět hodnocení žáků v modulech a celkové hodnocení, jak bude absolvování modulu zaznamenáváno a certifikováno).

b) Učební plán

V ideálním případě by měl zahrnovat všechny moduly uspořádané podle závaznosti a ročníků. Protože takový učební plán (zejména pokud bude vzdělávací program komplexně modulový) bude obsahovat desítky modulů, je výhodné (a vzhledem k požadavkům školské legislativy i nutné) vytvořit z blízkých modulů vyučovací předměty. Učební plán vytvořený na základě vyučovacích předmětů je vhodnější i z důvodů standardizované školské dokumentace, certifikace apod. (viz přístup ISS automobilní Brno a VOŠ, SŠ a COP Sezimovo Ústí).

Učební plán bude tedy obsahovat:

- Tabulku s výčtem všech vyučovacích předmětů, jejich časových dotací za celou dobu vzdělávání a seznamem kódů vzdělávacích modulů pro jednotlivé předměty.
- Schéma rozvržení modulů (tzv. distribuční maticí modulů), které ukazuje, jaký modulový systém se ve vzdělávacím programu uplatňuje, jaká je posloupnost jednotlivých modulů, jak jsou moduly (a tím i vyučovací předměty) rozvrženy do ročníků (viz ukázka a kapitola 4).
- Poznámky k učebnímu plánu objasňující blíže jeho konstrukci, realizaci apod.

Zároveň by ŠVP měl obsahovat **seznam** všech modulů a, samozřejmě, všechny vzdělávací moduly.

Při tvorbě učebního plánu a navrhování systému modulů je potřeba věnovat zvýšenou pozornost rozsahu (délce, počtu hodin) jednotlivých modulů a jejich souladu s počtem vyučovacích hodin týdně a v ročníku.

Chybné součty vyučovacích hodin patří k nejčastějším chybám v ŠVP.

c) Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP

Přehled, zpracovaný nejlépe formou tabulky, ukazuje, jak škola rozpracovala obsah vzdělávání vymezený v kurikulárních rámcích a v časovém rozvržení obsahu vzdělávání do vyučovacích předmětů, respektive do vzdělávacích modulů, popř. i do dalších vzdělávacích aktivit, jak využila disponibilní hodiny a zda dodržela minimální časové dotace.

Jedná se v podstatě o porovnání učebního plánu daného ŠVP s Rámcovým rozvržením obsahu vzdělávání v příslušném RVP, které slouží k základní kontrole a dokumentaci souladu ŠVP s RVP.

Přehled je zpracován jako celkový, tj. bez dělení do ročníků. Protože přehled by měl být jednoduchý, umožňovat rychlou orientaci a snadnou kontrolu, je vhodnější pracovat s vyučovacími předměty uvedenými v učebním plánu než s výčtem vzdělávacích modulů.

d) Vzdělávací moduly

ŠVP musí obsahovat všechny povinné i volitelné vzdělávací moduly. Doporučujeme vytvořit si systém jejich uspořádání v ŠVP (podle vyučovacích předmětů, závaznosti ve vzdělávacím programu, kódu aj.), aby je bylo možné snadno vyhledat. V tištěné verzi ŠVP uvedeme seznam všech modulů v odpovídajícím pořadí.

Postup tvorby ŠVP

- Nejprve vymezíme na základě RVP profil absolventa oboru vzdělání a celkové pojetí vzdělávání v daném oboru. Profil absolventa má zásadní význam, od něj se odvozuje obsah vzdělávání a požadavky (výstupy – výsledky) pro jednotlivé vzdělávací oblasti – vyučovací předměty a moduly.
- V návaznosti na stanovené kompetence absolventa rozvrhneme obsah vzdělávání (vzdělávací oblasti) v RVP do soustavy předmětů a modulů.
- Zpracujeme učební plán.
- Vypracujeme baterii vzdělávacích modulů. Zkontrolujeme, zda zpracované moduly odpovídají obsahu i časově učebnímu plánu. Vytvoříme distribuční matici modulů.
- Zpracujeme další části ŠVP.
- Zkontrolujeme pomocí Přehledu rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP (viz výše ad c) soulad s RVP, formální náležitosti a obsah jednotlivých částí programu.
- Návrh ŠVP postoupíme k celkové kontrole a odbornému posouzení.

Nezapomeňte vzdělávací program ostránkovat a doplnit „obsahem“ a seznamem všech modulů. Doporučujeme provést jazykovou korekturu.

Příklady

Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP

Název a adresa školy:					
Zřizovatel:					
Název školního vzdělávacího programu:					
Kód a název oboru vzdělání:					
Platnost ŠVP:		od 1. září 20. počínaje 1. ročníkem			
RVP		ŠVP			
Vzdělávací oblasti a vzdělávací okruhy	Minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání		Vyučovací předmět/Moduly	Počet vyučovacích hodin celkem *	
	týdenních	celkových		týdenních	celkový
Estetické vzdělávání	2	64	Český jazyk a literatura	6	192
Jazykové vzdělávání					
Český jazyk	3	96			
Cizí jazyk	6	192	Cizí jazyk	6	192
Společenskovědní vzdělávání	3	96	Občanská nauka	3	96
Přírodovědné vzdělávání	4	128	Základy biologie a ekologie	1	32
			Chemie	1	32
			Fyzika	4	128
Matematické vzdělávání	5	160	Matematika	5	160
Vzdělávání pro zdraví	3	96	Tělesná výchova	3	96
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	3	96	Informační a komunikační technologie 23681-ICT 01; 23681-ICT02; 23682-ICT 03	3	96
Ekonomické vzdělávání	2	64	Základy ekonomiky 23682-EKO 01; 23683-EKO 02	2	64
Stroje a zařízení	5	160	Základy strojírenství 23681-ZAS 01; ...	3	96
			Stroje a zařízení 23682- SAZ01;	5,5	176
Elektrotechnické zařízení	3	96	Elektrotechnické zařízení 23681-EZA 01; ...	3	96
Montáže a opravy	42	1 344	Oprávenství a diagnostika 23682 OPD 01;	50,5	1616
Disponibilní hodiny	15	480	Český jazyk a literatura	1	32
			Fyzika	2	64
			Základy strojírenství	1	32
			Stroje a zařízení	2,5	112
			Oprávenství a diagnostika	8,5	272
Celkem	96	3 072	Celkem	96	3072

* Příklad je pro tříletý obor vzdělání.

Celkový počet hodin může být vyšší, podle počtu vyučovacích hodin v týdnu (29–35 hod.; viz RVP) a podle počtu týdnů výuky ve školním roce. V tomto příkladu se vychází z průměrného počtu 32 vyučovacích hodin za týden a 32 týdnů výuky ve školním roce.

Distribuční matice vzdělávacích modulů

Podle počtu modulů a způsobu jejich kombinace v ŠVP může být distribuční matice vzdělávacích modulů zpracována jako celková (za všechny ročníky), nebo ročníková.

**Distribuční matice modulů odborných předmětů
MANAGEMENT STROJÍRENSTVÍ**

III. ročník

předmět	číslo hodiny	33 hodin		66 hodin		99 hodin		celková hodnota dotace - absolutní hodnota školního roku
		24ZTE201B	24ZTE202B	24ZTE203B	24ZTE201B	24ZTE202B	24ZTE203B	
Strojirenství	3	12	27	27	20	4	4	99
Výpočetní technika	2	101VT002C	101VT0080C	101VT0080C	16			66
Technika administrativy	2	633TA904B		633OK905B	33			66
Funkční ekonomie	1	633PE005B	633PE003D		17			33
Obchodní korespondence	1	633OK904B			33			33
Účetnictví	2	633LIC907B	633MC902D	633UC900B	40			66
Marketing	1				33			33
Management	1	633MM902B	633MM903E		17			33
Právní nauka	2	633PR900B	633PR910B	633PR906G	12	12	10	33
Praxe - školní firma	6	633PF027B	633PF028B	633PF029B	33	633FF530B	633FF530B	33
								198
								633FF530B

3. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ŽÁKŮ V MODULOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMECH

Hodnocení výsledků žáků v modulové výuce

Hodnocení může sloužit mnoha různým účelům. V modulové výuce především pomáhá klasifikovat výkony žáků a přispívá k posuzování efektivity výuky modulu. To se však týká hlavně sumativního neboli „finálního“ hodnocení, které ukazuje, čeho žák po absolvování modulu dosáhl. Sumativní hodnocení představuje výkon žáka měřený standardem (kritérii hodnocení), který přesně vymezuje daný vzdělávací modul.

Východiskem pro hodnocení žáků jsou jednak pravidla nastavená školou v klasifikačním řádu a ve školním vzdělávacím programu, jednak kritéria hodnocení v jednotlivých vzdělávacích modulech.

V modulové výuce je důležité to, že každý modul vymezuje přesně nejen, co se bude učit, ale hlavně co se bude ověřovat. Modul podrobně stanoví požadavky na rozsah vědomostí a dovedností, které má žák po jeho ukončení zvládat, a kritéria pro hodnocení dosažených výsledků. Na rozdíl od hodnocení žáků ve výuce podle učebních osnov, kde frekvence, způsob a kritéria hodnocení jsou v kompetenci jednotlivých učitelů, jsou v modulových vzdělávacích programech pravidla hodnocení předem přesně nastavena a všem (učitelům i žákům) známa. To zvyšuje objektivitu hodnocení výsledků.

Jako pedagogové ale dobře víme, že pouhé **sumativní hodnocení zařazené na konci modulu**, ať již v jakékoli formě examinační, nemůže nahradit komplexní pohled na žáka, který učitel získává v průběhu realizace modulu. Proto musí být součástí hodnocení také **hodnocení formativní – průběžné**, které sleduje individuální pokrok žáka v průběhu realizace modulu, odhaluje a koriguje jeho učební potíže. Jelikož má formativní hodnocení velmi odlišné cíle od hodnocení sumativního, bývá prováděno odlišnými metodami.

Pro hodnocení výsledků vzdělávání dává legislativa⁷ školám 3 možnosti:

1. Hodnocení klasifikací
2. Slovní hodnocení
3. Kombinace klasifikace a slovního hodnocení

Hodnocení klasifikací

Klasifikaci výsledků výuky modulu a modulově strukturovaného předmětu lze provádět různými způsoby. Nejčastější způsob je ten, kdy je jednotlivým výsledkům vzdělávání uvedeným v modulu přiřazen určitý počet bodů nebo procentuální podíl a při sumáři výsledků je toto bodové (procentuální) hodnocení převedeno do klasifikační stupnice podle daných pravidel. Tento způsob zachovává možnost ovlivnění váhy jednotlivých dílčích výsledků modulu. Převod bodů / procent se provádí „uvnitř“ modulu.

Zároveň si použití bodového / procentuálního hodnocení zachovává potenciál pro využití (přenos) jednotlivých modulů v jiných vzdělávacích programech, např. v obdobných oborech vzdělání, nebo pro potřeby dalšího vzdělávání.

Známka, zvláště její pětistupňová škála, není pro hodnocení jednotlivých dílčích výsledků příliš vhodná, protože nevystihuje jejich váhu v celkovém hodnocení a obtížně se stanoví souhrnný (sumativní) výsledek.

Příklad rozdělení váhy bodů a jejich převod na klasifikaci:

Návrh vychází z předpokladu bodového hodnocení 1–100 (body, %), přičemž 100 je maximum v hodnocení. Body v tomto rozmezí, popř. %, rozdělí autor modulu mezi všechna kritéria hodnocení. Pro převod na známky slouží převodní tabulka uvedená v každém modulu.

Část modulu s vymezením dílčích výsledků a přiřazením % (bodů)

Hodnocení výsledků:	Klasifikace modulu převodem z procentuálního nebo bodového hodnocení: 90–100 % = 1 výborný 80–89 % = 2 chvalitebný 66–79 % = 3 dobrý 41–65 % = 4 dostatečný 0–40 % = 5 nedostatečný <i>Hodnocení výsledků K1.1 až K4.3 je vyjádřeno procentuálním hodnocením, v bodovém hodnocení převodem 1 % = 1 b</i> Žák:
Pro 1. výsledek:	<i>K 1.1 – vysvětlí podstatu řešeného problému (5 %) K 1.2 – rozdělí řešený problém na dílčí kroky (5 %) K 1.3 – určí správný postup řešení problému (5 %)</i>
Pro 2. výsledek:	<i>Ke 2.1 – správně sestaví algoritmus a zpracuje vývojový diagram (15 %),</i>
Pro 3. výsledek:	<i>K 3.1 – správně analyzuje zadání (15 %) K 3.2 – zvolí správný postup vhodný k řešení úlohy v programovacím jazyce C++ (15 %)</i>
Pro 4. výsledek:	<i>K 4.1 – správně použije a nastaví parametry programovacího jazyka C++ (10 %) K 4.2 – sestaví a odladí program v programovacím jazyce (20 %) K 4.3 – prokáže praktickou znalost použití příslušného programovacího prostředí (10 %)</i>

Slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých modulech a modulově strukturovaných předmětech stanovených v ŠVP musí být v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá dosažená úroveň vzdělání žáka ve vztahu ke stanoveným cílům vzdělávání a k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům. Znamka, zvláště její pětistupňová škála, se jeví být již dávno „necitlivou“, a to především v oblasti hodnocení, které chce postihnout úroveň formativních cílů a osobnostní kvality žáka (pro hodnocení řady klíčových kompetencí). Lze ji nahrazovat citlivějšími stupnicemi známek, ale i body, procenty, popř. kredity. Pro formativní cíle a osobnostní kvality se ukazují jednoznačné výhody slovního hodnocení. Slovní hodnocení respektuje individuální potřeby žáka a pomáhá k pozitivnímu vývoji osobnosti. Je vázáno na vnitřní přesvědčení učitele a souvisí s pedagogickou erudicí. Slovní hodnocení respektuje i jeden z hlavních zdrojů hodnocení, kterým je soustavné diagnostické pozorování žáka učitelem.

Ze zkušenosti vyplývá, že přechod na slovní hodnocení žáků má několik fází:

- přesvědčit o správnosti této cesty pedagogie školy,
- zjistit názory žáků i rodičů a získat je pro alternativní hodnocení.

Ovšem i pro slovní hodnocení je nutné stanovit postup a pravidla, u modulových vzdělávacích programů stanovit systém převodu dílčích hodnocení na celkové (vyjádřené slovně nebo klasifikací). Vedle tradičně černobílé stupnice (prospěl–neprospěl) jde o další možné kombinace.

Příklad:

Práce v modulu bude hodnocena kombinovanou formou – vedle tradiční klasifikace bude pro výše uvedenou diagnostiku práce žáka použito i slovní hodnocení. Každý modul bude ve slovním hodnocení vycházet z tohoto vymezení: 100–91 = prospěl výborně; 90–41 = prospěl a 40–0 = neprospěl.

Při slovním hodnocení je třeba pamatovat na situace, kdy je škola podle platné legislativy povinna převést slovní hodnocení do klasifikace (ŠZ § 69/3).

Kombinace klasifikace a slovního hodnocení

Kombinace klasifikace a slovního hodnocení je věcí organizace modulově strukturované výuky každé školy a vychází z výše uvedených kapitol. Použití této formy je u velkého počtu modulů, ze kterých se skládá modulově strukturovaný vzdělávací program (MVP), náročné na stanovení pravidel a sladění hodnocení ve všech modulech.

Proto také VOŠ, SŠ, Centrum odborné přípravy Sezimovo Ústí přistoupila k unifikaci postupů hodnocení vzdělávacích modulů s cílem sjednotit hodnocení pro moduly všeobecného i odborného vzdělávání.

Pravidla pro hodnocení a klasifikaci výsledků vzdělávání v MVP

Naprostou nezbytným předpokladem pro zavedení hodnocení a klasifikace MVP, ať již v jakékoli povolené formě, je řádné a podrobné rozpracování pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, která jsou povinnou součástí školního řádu a jsou schvalována ředitelem školy a školskou radou. Praxe ukazuje, že jejich precizace je stejně nezbytná jako prokazatelné seznámení žáků s nimi.

V zemích, kde má modulový systém své tradice (Skotsko, Holandsko apod.) je obvykle modulový systém postaven na ideální podmínce, že organizace školního roku není pro hodnocení žáků určující (hodnocení se neváže na pololetí), ale žák je hodnocen po ukončení každého modulu. Celý vzdělávací program (nebo celý vyučovací předmět) ukončí a splní tehdy, když úspěšně absolvuje všechny předepsané moduly. Pokud žák není v některém modulu úspěšný, musí mít pro uzavření modulu několik možností na opravu výsledku, absolvování doplňujících, podpůrných aj. modulů.

Tento systém nelze v našich českých středních školách zcela realizovat, neboť pro to nejsou legislativní podmínky. Proto školy zpracovávají svá vlastní pravidla pro realizaci modulové výuky včetně hodnocení žáků, která aplikují princip modulové výuky na naše podmínky.

Základním požadavkem vždy je, že každý žák musí splnit všechny předepsané povinné vzdělávací moduly.

Jelikož je základní filozofií výuky dovést každého žáka k úspěšnému ukončení modulu, je vyučující povinen u neúspěšných žáků využít všechny pedagogicko-didaktické prostředky vedené ve prospěch žáka. Mezi ně patří i zařazení povolených oprav modulů, jakož i podpůrných, doplňkových, aplikačních a rozšiřujících modulů, které si může vyučující sám vytvářet. Již z tohoto výčtu a principu vyplývá, že modulová výuka je pro školu i učitele velice náročná, ale dává větší šance a možnosti žákům.

O tom, jak složité bývá přesné vymezení všech sporných případů v modulové výuce, svědčí následující příklad. Za povšimnutí stojí i řešení problému rozdílnosti uzavírání klasifikace v 1. a 2. pololetí.

Příklad:

Pro úspěšné složení modulové zkoušky má žák 3 možnosti.

Prvý neúspěch je ohlášen třídnímu a příslušnému vedoucímu učiteli.

Druhý neúspěch je již konzultován se zákonnými zástupci žáka a ředitelem COP (určeným zástupcem).

Ve výjimečných případech může ředitel školy povolit další termín zkoušky.

V modulové výuce musí žák uzavřít všechny povinné moduly do konce daného školního roku. K tomu je nezbytné, aby žák vyčerpал všechny tři možnosti pro úspěšné uzavření modulu, s výjimkou výjimečného případu povolení dalšího termínu ředitelem školy.

Hodnocení v 1. pololetí:

Má-li žák k termínu klasifikace uzavřeny (i nedostatečně) všechny předepsané moduly, je hodnocen na základě výsledků v těchto modulech.

Je-li žák z některého modulu hodnocen v 1. pololetí nedostatečně a dosud nevyčerpал všechny možnosti opravy daného modulu (nemá modul ještě uzavřen), přechází povinnost uzavření modulu do 2. pololetí. Žákovi je potom pro klasifikaci v 1. pololetí počítáno i hodnocení z tohoto modulu známkou „5“ jako jedna ze známek určujících výsledek celkové klasifikace pro 1. pololetí.

Je-li na pololetí stanoveno více modulů a žák dosud u jednoho nebo několika modulů nevykonal závěrečný modulový test (viz sumativní hodnocení), budou pro hodnocení 1. pololetí použity známky z průběžné klasifikace těchto modulů. Tímto nezaniká povinnost žáka, uzavřít modul (y) do konce 2. pololetí.

I pro stanovení hodnocení 1. pololetí platí, že všechny moduly nemusí mít pro stanovení výsledné klasifikace předmětu stejnou váhu (nedostatečná z jednoho modulu ještě neznamená nedostatečně ve výsledné klasifikaci 1. pololetí).

Výše uvedeným postupem klasifikace žáka v 1. pololetí není dotčena možnost neklasifikovat žáka v řádném termínu (ze zdravotních důvodů apod.) a uzavřít klasifikaci 1. pololetí v náhradním termínu stanoveném pedagogickou radou (nejpozději do 2 měsíců dle ŠZ).

Jestliže je žák v 1. pololetí na vysvědčení hodnocen „neklasifikován“ proto, že ani v náhradním termínu neuzavřel klasifikaci předmětu, je povinen vykonat ve 2. pololetí komplexní modulovou zkoušku ze všech modulů 1. pololetí (i těch, které již uzavřel). Klasifikace z této komplexní modulové zkoušky se stává jednou z rozhodujících známek pro hodnocení 2. pololetí.

Hodnocení ve 2. pololetí:

Jsou-li k termínu klasifikace 2. pololetí uzavřeny (i nedostatečně) předepsané moduly, je žák hodnocen na základě výsledků v těchto modulech.

Je-li žák z modulu ve 2. pololetí hodnocen nedostatečně a dosud nevyčerpал k termínu uzavření klasifikace všechny možnosti opravy modulu (nemá ještě uzavřený modul), přechází povinnost uzavření modulu do dnů měsíce června, následujících po klasifikační poradě. Žákovi je po tomto termínu uzavřena výsledná klasifikace 2. pololetí podle předcházejícího odstavce i v případě, že ještě nevyčerpал všechny možnosti pro opravu modulu. Výjimky může povolit ve zvláštních případech ředitel školy.

Pokud žák nemá ještě z 1. pololetí úspěšně uzavřen modul, musí jej uzavřít do konce 2. pololetí.

Jestliže je žák v 1. pololetí na vysvědčení hodnocen „neklasifikován“ z důvodu, že ani v náhradním termínu neuzavřel klasifikaci předmětu, je povinen vykonat ve 2. pololetí komplexní modulovou zkoušku ze všech modulů 1. pololetí (i těch, které již uzavřel). Klasifikace z této komplexní modulové zkoušky se stává jednou z rozhodujících známek pro hodnocení 2. pololetí.

Evidence hodnocení a studijní průkaz žáka

Nejběžnější formou evidence modulové výuky jsou studijní průkazy žáka. Představují prvotní formu certifikace a užší kontakt s nejvýznamnějším sociálním partnerem školy – rodinou. Jejich význam je také v tom, že již na počátku školního roku jasně deklarují žákům a rodičům plán výuky.

Příklad pokynů pro zápis:

Každý vyučující si vede přehled klasifikace z hodnocení průběžného, sumativního a výsledného u každého žáka a modulu. Výsledky klasifikační stupnice jsou souběžně zapisovány do studijních průkazů následovně:

- ve studijním průkazu se vyznačí u daného předmětu a vyučujícího čísla a zkrácený název modulu včetně hodinové dotace. Moduly se zapisují v pořadí určeném distribuční maticí a schváleným tematickým plánem učitele;
- průběžné hodnocení v modulu se zapisuje do předtištěných kolonek „průběžné hodnocení“ zleva;
- kolonka vpravo, nejbližší poli „výstup z modulu“, je vymezena pro sumativní hodnocení – tedy pro závěrečný modulový test, esej, závěrečnou testovou kompozici apod. Tuto klasifikaci je vhodné odlišit barevně;
- do pole „výstup z modulu se zapisuje výsledné hodnocení modulu ve formě známky, složené z formativního a sumativního hodnocení práce žáka v modulu. Obvykle se nejedná o aritmetický průměr a váhu určuje učitel. Pokud žák prospěje (absolvuje úspěšně daný modul) je zde zapsána klasifikace stupněm 1–4. Při klasifikaci 5 se využívá další pole pro opravu modulu.

4. UPLATNĚNÍ MODULŮ V ŠVP OBORU AUTOMECHANIK ISŠ AUTOMOBILNÍ BRNO

Jak vyplývá z textu, musí si obvykle škola pro tuto aplikaci nechat vytisknout své vlastní studijní průkazy. V poslední době, kdy školy přecházejí kompletně na elektronickou správu řízení a vedení výuky (Bakalář ap.), lze evidenci hodnocení řešit obdobně s využitím těchto nástrojů ICT. Velkou výhodou je možný dálkový přístup, databázové nástroje a užší komunikace s rodiči žáka.

Přes výše uvedené postupy, které v sobě obsahují i didaktiku, bývají na školách s MVP ještě zpracovávány další didaktické materiály, které sjednocují přístup učitelů k modulové výuce a hodnocení.

Příklad pokynů pro ověřování výsledků:

- žáci by měli vědět, jakým způsobem jsou body do kritérií hodnocení rozloženy;
- předem si sami vyřešte zadání pro žáka, vypočítejte řešení číselných problémů, abyste zjistili, že praktické úkoly a otázky jsou možné a validní;
- jako první vyhodnoňte velmi dobrou práci, abyste zkontrolovali nastavený bodový systém;
- pokud chcete klasifikovat či bodovat, zadejte velký počet středně obtížných otázek, nikoliv malý počet velmi obtížných otázek.

Vedle didaktických, specificky odborných, diagnostických a dalších procesů v modulové výuce lze využít institut vzdělávacího modulu i pro jiné účely, např. přesná evidence průběhu výuky žáka v modulu včetně docházky může být školou využita k sekundárnímu posílení motivace žáků zlepšit docházku do školy.

Příklad:

Sledování docházky žáka je možné v rámci každého modulu. Pokud absence žáka v daném modulu přesáhne 25 % časové dotace, je povinen vykonat komplexní modulové přezkoušení z daného modulu bez ohledu na to, že je formativně – průběžně v modulu hodnocen. Důvod absence žáka zde není rozhodující.

Důvody pro modulovou výuku

Jako problém při dosavadní výuce v oboru vzdělání Mechanik opravář motorových vozidel (automechanik) jsme určili značnou odtrženost teoretické a praktické výuky, a to jak obsahovou, tak faktickou, neboť výuka probíhá na různých a od sebe vzdálených pracovištích. Důvodem je velký počet žáků a tříd tohoto oboru, který v naší škole studuje cca 150 žáků v každém ročníku. Vzdělávání v oboru se zaměřuje na tři specializace: Automechanik RENAULT, mechanik jednostopých vozidel, všeobecný automechanik. Výuka tedy probíhá na velkém počtu pracovišť – v odborných učebnách, laboratořích, školních dílnách, na pracovištích autoopraven. Při výuce se pravidelně střídají týdny teorie a praxe (odborného výcviku).

Hlavním cílem tvorby modulového vzdělávacího programu (MVP) bylo obsahově a časově sladit výuku odborné teorie a praxe (odborného výcviku) a zlepšit spolupráci a přenos informací mezi učiteli teoretické výuky a odborného výcviku. Dalším cílem bylo také vhodně propojit počáteční odborné vzdělávání a vzdělávací programy pro další vzdělávání, které vedou k získání dílčích kvalifikací v autooborech. Obor Automechanik je díky neustálému technickému vývoji automobilů velice náročný učební obor, který v odborné části výuky přesahuje daný stupeň vzdělání, proto bylo nutné přistoupit k celkovému zefektivnění výuky.

Odborná část výuky se realizuje formou modulů

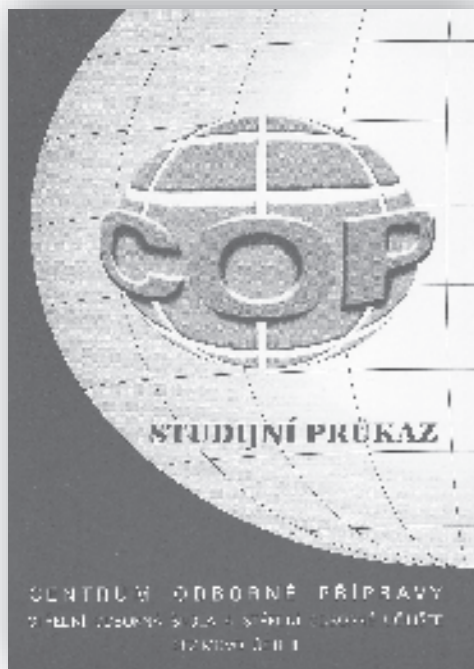
ŠVP Automechanik není zcela koncipován modulově, ale vzdělávací moduly jsou použity pouze pro odbornou část vzdělávání, zatímco pro všeobecné vzdělávání jsme použili klasické učební osnovy.

Moduly zastřešují a propojují veškerou odbornou teoretickou i praktickou výuku.

Jsou koncipovány jako samostatné obsahově vymezené celky, ve kterých současně probíhá teoretická i praktická výuka daného tématu. Výuka jednotlivých modulů je ukončena hodnocením podle jednotných kritérií, která stanoví míru zvládnutí dané problematiky jak v části teoretické, tak praktické.

Moduly jsou členěny dle náročnosti a požadované návaznosti do ročníků.

Učební plán zahrnuje dva odborné okruhy („předměty“): odborná teorie a odborný výcvik. Odborná výuka v jednotlivých ročnících se dělí na čtyři vzdělávací moduly. Všechny moduly v daném ročníku mají stejnou časovou dotaci. Do všech modulů je zařazeno zaškolení v oblasti BOZP a PO a vybrané klíčové kompetence.

Jméno: Miroslav		ZÁPIS O HODNOCENÍ PRÁCE	
Číslo	Průkaz	Průkaz	Průkaz
1	10	10	10
2	10	10	10
3	10	10	10
4	10	10	10
5	10	10	10
6	10	10	10
7	10	10	10
8	10	10	10
9	10	10	10
10	10	10	10
11	10	10	10
12	10	10	10
13	10	10	10
14	10	10	10
15	10	10	10
16	10	10	10
17	10	10	10
18	10	10	10
19	10	10	10
20	10	10	10

V prvním ročníku jsou zařazeny moduly, které se vztahují převážně k základům strojírenství se zaměřením na motorová vozidla a umožňují tak jednotnou výuku různých specializací oboru Mechanik opravář motorových vozidel. V ostatních ročnících jsou moduly diferencovány podle hlavních tematických a dovednostních okruhů opravárenství motorových vozidel. V závěru třetího ročníku je zařazen modul Běžné opravy, který umožňuje jednak opakování a prohlubování učiva, ale hlavně odbornou praxi žáků na pracovištích firem zabývajících se opravami motorových vozidel. Každý žák takto získá základní návyky v reálném pracovním prostředí a v neposlední řadě možnost uplatnění po absolvování studia.

Učební plán (distribuční matice) vzdělávacích modulů

Moduly	1. ročník		2. ročník		3. ročník		Celkem
	teorie	praxe	teorie	praxe	teorie	praxe	
1. Technická dokumentace a ruční zpracování materiálů	42	126					168
2. Obrábění a spojování materiálů	42	126					168
3. Základy opravárenství	42	126					168
4. Základy elektrotechniky motorových vozidel	42	126					168
5. Elektrotechnika motorových vozidel			42	126			168
6. Podvozky			42	126			168
7. Brzdy a technická kontrola			42	126			168
8. Převody			42	126			168
9. Motory					40	120	160
10. Řízení motoru					40	120	160
11. Příslušenství motoru a vozidla					40	120	160
12. Běžné opravy					40	120	160
Celkem	168	504	168	504	160	480	1984

Ke každému modulu jsou stanoveny pracovní týmy ve složení učitel odborné teorie a dvou, respektive tří učitelů odborného výcviku, kteří se podílejí na tvorbě, výuce a aktualizaci daného modulu. Jeden člen týmu je jmenován vedoucím modulu a je tak odpovědný za přípravu modulu a kvalitu výuky. Tento tým provádí také po ukončení výuky modulu hodnocení jednotlivých žáků.

Vzhledem k rozdílné organizaci výuky v odborné a všeobecné části vzdělávání je třeba vytvořit specifický učební plán pro vzdělávací moduly, který definuje celkový počet vyučovacích hodin. Pro zajištění přímé návaznosti modulů zpracováváme pro každý školní rok tzv. přeřazovací plán pro odbornou část výuky, ve kterém jsou stanoveny termíny střídání jednotlivých modulů, termíny hodnocících schůzek, přiřazení vyučujících ke skupinám a třídám. Je zde také upřesněn počet vyučovaných hodin v jednotlivých modulech.

Úvazky učitelů

Při tvorbě MVP jsme vycházeli z materiálních, personálních a legislativních podmínek výuky, proto byl rozsah teoretické části vzdělávacích modulů stanoven na 10 hodin v týdnu teoretické výuky ve všech ročnících. Úvazek jednoho učitele je tedy téměř naplněn, pokud v jednom týdnu vyučuje v systému modulů dvě třídy. Z důvodů ještě větší návaznosti teorie a praxe vyučují v některých modulech obě části stejní učitelé. Jejich úvazek tvoří v jednom týdnu pouze teoretické vyučování celé třídy a v druhém týdnu praktické vyučování skupin žáků, které se na daném pracovišti v průběhu modulu vystřídají. Tento způsob výuky je velmi efektivní, ale bohužel ho z organizačních důvodů nelze použít ve všech vzdělávacích modulech.

V uvedené konstrukci úvazků jednotlivých vyučujících je rozvržení teoretické a praktické výuky shodné jako u předmětových vzdělávacích programů. Problémem ovšem je příprava rozvrhu hodin pomocí počítačových programů pro školní administrativu. Běžně rozšířené programy pojem modul neznají a není tedy možné naplánovat střídání modulů v průběhu školního roku. Tento nedostatek řešíme pomocí výše zmíněných přeřazovacích plánů.

Hodnocení a klasifikace žáků, evidence hodnocení

Každý modul se skládá z teoretické části a dvou, respektive tří praktických částí, ve kterých se žáci střídají na dílenských pracovištích. V každé z těchto částí je žák hodnocen samostatně. Metody hodnocení jednotlivých částí modulů jsou shodné jako u konvenčních způsobů výuky. Při hodnocení se zohledňuje i jeho nepřítomnost ve výuce.

Z každého vzdělávacího modulu získá žák pouze jednu výslednou známku, která je poté uvedena na vysvědčení. Celkové hodnocení úspěšnosti žáka probíhá vždy po skončení výuky daných modulů na poradách, které se konají čtyřikrát do roka. Porad se účastní týmy vyučujících jednotlivých modulů a vedení školy. Vyučující přednesou hodnocení jednotlivých žáků ve všech částech vzdělávacích modulů z hlediska prospěchu, absence a chování, poté následuje celkové hodnocení žáků a v některých případech také udělení výchovného opatření. Tento způsob hodnocení je velice náročný, ale zajišťuje objektivitu.

Obsahem porad je také hodnocení vzdělávacího programu, návrhy na jeho úpravy, hodnocení plnění výsledků vzdělávání a další témata spojená s výukou daného oboru. Pravidelné setkávání vyučujících teoretické a praktické části výuky také zlepšuje vzájemné vztahy a vytváří tvůrčí klima.

Pro objektivní hodnocení výsledků žáků v jednotlivých modulech jsou použity také části jednotného zadání závěrečných zkoušek v oboru Mechanik opravář motorových vozidel. Jedním z motivačních prvků výuky je také účast žáků v soutěži Automechanik junior.

Hodnocení vzdělávacích modulů ve školním řádu

„Výsledné hodnocení jednotlivých vzdělávacích modulů je prováděno na klasifikačních poradách bezprostředně po ukončení modulu. Každý modul je hodnocen pouze jednou výslednou známkou, která je stanovena na základě hodnocení ze dvou, popřípadě tří praktických částí a jedné teoretické.“

Pokud žáka nelze hodnotit minimálně z jedné části vzdělávacího modulu, je výsledné hodnocení modulu „nehodnocen“. V tomto případě koná žák zkoušku v náhradním termínu pouze z částí, z nichž nebyl hodnocen. Termíny zkoušek v náhradním termínu jsou shodné jako v ostatních případech, viz výše.

Pokud žák neprospěl minimálně z jedné části vzdělávacího modulu, je výsledné hodnocení modulu „neprospěl“. V tomto případě koná žák opravnou zkoušku pouze z částí, z nichž neprospěl.

Žák, který neprospěl na konci prvního pololetí nejvýše ze 2 modulů vyučovaných pouze v prvním pololetí, koná z těchto modulů opravnou zkoušku zpravidla do konce května příslušného školního roku, nejpozději však do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Opravné zkoušky jsou komisionální.“

Školská dokumentace

Práce se školskou dokumentací je složitá, protože vzdělávací moduly nejsou dostatečně zakotveny ve školské legislativě. Z tohoto důvodu je nutné vést samostatnou dokumentaci, která obsahuje informace o průběžném a celkovém prospěchu, absenci a chování žáka v jednotlivých modulech.

Velkým problémem je také práce v počítačových programech pro školní administrativu, které neumožňují evidenci vzdělávacích modulů a jejich střídání v průběhu školního roku. Evidenci tedy vedeme v samostatné dokumentaci, která ale neumožňuje automatické hodnocení výsledků vzdělávání jednotlivých žáků. Protože by výsledky v MVP byly nepřesné, nemůžeme přejít na plně funkční elektronickou třídní knihu a musíme i v ostatních oborech provádět evidenci v elektronické i klasické podobě. Podobné problémy jsou také při přípravě úvazků a rozvrhů, kdy je nutné vzdělávací moduly rozdělit na odborné předměty a odborný výcvik a následně je opět slučovat v samostatné evidenci. Tyto komplikace také zkrášlují výsledky žáků, o kterých informujeme rodiče pomocí webové aplikace.

Zkušenosti a doporučení

Vzhledem k tomu, že jsou moduly ukončovány a hodnoceny po čtvrtletích, došlo po zavedení ŠVP ke značnému snížení absence, protože žáci jsou motivováni k řádné docházce v průběhu celého školního roku. Velice se osvědčil také systém

výuky teoretické i praktické části modulu jedním učitelem, protože v odborném výcviku v podstatě probíhá ověřování a prohlubování teoretických znalostí žáků a učitel je neustále v kontaktu s reálnou praxí v oboru. Po několika letech se při práci na dílčích kvalifikacích v projektech NSK a NSP⁸ ověřila správnost odborného členění modulů a získané zkoušenosti využíváme také při přípravě vzdělávacích programů v rámci dalšího vzdělávání dospělých, například v projektu UNIV. Z uvedeného vyplývá, že při tvorbě modulových vzdělávacích programů tohoto druhu je nejdůležitější úvodní fáze. Je nutné důkladně promyslet a naplánovat členění obsahu výuky do modulů, personální a materiální zajištění výuky, učebny a dílenské prostory včetně praxe žáků ve firmách.

Příklad konstrukce modulů

Název modulu:	Motory	Kód modulu:	AM. III. 9-K160
Časová dotace modulu:	<i>Rozsah odborné teorie:</i>	Platnost od:	1. 9. 2008
	<i>Rozsah odborného výcviku:</i>	40	hodin
		120	hodin
Charakteristika modulu:	Cílem modulu je komplexní znalost spalovacích motorů, jejich částí, konstrukce, principu činnosti, údržby a oprav, včetně moderních a alternativních koncepcí.		
Vstupní předpoklady:	Úspěšné absolvování a ukončení I. a II. ročníku (modulů AM. I. 1, AM. I. 2, AM. I. 3, AM. I. 4, AM. I. 5, AM. I. 6, AM. II. 7 a AM. II. 8).		
Předpokládané výsledky vzdělávání:	Žák zná konstrukci a princip činnosti zážehových a vznětových motorů a ovládá montáž a demontáž hnacích agregátů motorových vozidel, údržbu, opravy, seřízení a měření pevných i pohyblivých částí spalovacích motorů používaných v silničních motorových vozidlech.		
Obsah modulu:	<ul style="list-style-type: none"> rozdělení spalovacích motorů základní pojmy princip činnosti pístových spalovacích motorů rozvody pevné části motoru klikové ústrojí přepřehování spalovacích motorů diagnostika a opravy motorů 		
Doporučené postupy výuky:	Teoretická a praktická výuka probíhá v úzké návaznosti probíraných témat tak, aby si žáci mohli získané vědomosti následně ověřit při praktických činnostech na různých druzích spalovacích motorů.		
Kritéria hodnocení:	<ul style="list-style-type: none"> znalost základních pojmů, rozdělení, druhů, konstrukce a principu činnosti spalovacích motorů orientace v alternativních pohonech motorových vozidel demontáž a montáž motorů kontrola, diagnostika, údržba, nastavení a opravy spalovacích motorů a jejich částí generální opravy a renovace motorů 		
Postupy hodnocení:	Základem hodnocení je znalost konstrukce a principu činnosti spalovacích motorů současně s prováděním oprav závad, které se na spalovacích motorech vyskytují nejčastěji (výměna a nastavení rozvodů, výměna těsnění atd.)		
Doporučená literatura:	Jan, Z., Ždánský, B. <i>Automobily 3Motory</i> . Avid. ISBN 978-80-903671-7-3.		

Poznámka: Modul je zařazen do 3. ročníku. Jednotlivé složky modulu – teorie a odborný výcvik jsou dále samostatně popsány.

Odborná teorie – 40 hodin (zkráceno)

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodiny
Žák: <ul style="list-style-type: none"> uvede základní druhy spalovacích motorů a možnosti jejich použití vysvětlí s použitím názorné pomůcky princip činnosti jednotlivých druhů pístových spalovacích motorů popíše názorně konstrukci jednotlivých částí pístových spalovacích motorů vysvětlí způsoby kontroly, postupy demontáže a montáže, seřízení jednotlivých částí motorů a objasní typické závady, jejich možné příčiny a způsob odstranění objasní účel a princip přepřehování motorů atd. 	1. Rozdělení spalovacích motorů, základní pojmy	4
	2. Pístové spalovací motory <ul style="list-style-type: none"> 2.1 Čtyřdobé zážehové motory 2.2 Dvoudobé zážehové motory 2.3 Čtyřdobé vznětové motory 2.4 Rotační pístové motory (Wankel) 	6
	3. Konstrukce, diagnostika a opravy motorů <ul style="list-style-type: none"> 3.1 Pevné části <ul style="list-style-type: none"> blok motoru, válce hlava válců kontrola, opravy 3.2 Klikové ústrojí <ul style="list-style-type: none"> písty ojnice klikový hřídel kontrola, opravy 3.3 Ventilový rozvod <ul style="list-style-type: none"> druhy atd. 	22

Odborný výcvik – 120 hodin (zkráceno)

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hodiny
Žák: <ul style="list-style-type: none"> orientuje se na novém pracovišti je seznámen se zásadami BOZP a PO a dodržuje je rozlišuje provedení spalovacích motorů popíše princip činnosti 4dobého motoru včetně kruhového diagramu a časování ventilového rozvodu popíše princip činnosti 2dobého motoru vysvětlí princip činnosti rotačního pístového motoru – Wankel umí určit pořadí válců motorů řadových, vidlicových a plochých včetně určení pořadí zapalování umí určit uspořádání vaček na vačkovém hřídeli orientuje se v dílenských příručkách a dílenských učebních pomůckách dodržuje zásady – pravidla pro demontáž a montáž motoru z vozidla dodržuje zásady a pravidla pro demontáž a montáž částí motoru (hlava válců, vačkový hřídel, klikový hřídel, ojnice, písty, kroužky) provádí kontrolu – měření rovinnosti dosedací plochy bloku a kontrolu na zkroucení provádí usazení vložených válců – měření přesahů měří ovalitu válců atd. 	1. Opravy zážehových a vznětových motorů	
	1.1. Úvod, seznámení s pracovištěm BOZP a PO Funkčnost spalovacího motoru – kategorizace	12
	1.2. Demontáž a montáž motoru a jeho částí	12
	1.3. Kliková skříň, blok a válce motoru	12

5. VZDĚLÁVACÍ MODULY NA PODPORU MOBILITY V RÁMCI ECVET

5.1 ECVET A JEHO CÍLE

V současné době se Česká republika připravuje na zavedení Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training).⁹ ECVET je jedním z evropských nástrojů na podporu celoživotního učení, mobility žáků a dalších učících se (tedy i učitelů) v rámci Evropy a flexibility vzdělávacích cest k získání kvalifikace. Přispívá k transparentnosti získaných kvalifikací a jejich vzájemné uznatelnosti.

ECVET je založen na:

- výsledcích učení, v nichž se uvádějí znalosti, dovednosti a kompetence, jež mohou být dosaženy v různém učebním kontextu (v počátečním nebo dalším vzdělávání, ve škole nebo v podniku, v zahraniční, formou odborné praxe, stáže apod.);
- jednotkách výsledků učení (vydělených částí kvalifikací), které popisují očekávané výsledky učení. Jednotky mohou být hodnoceny, validovány¹⁰ a uznávány;
- bodech ECVET, které poskytují dodatečné informace o jednotkách a kvalifikacích v číselné podobě;
- kreditu, který je udělen za ohodnocené a dokumentované výsledky učení žáka. Kredity mohou být přenášeny do jiného vzdělávacího kontextu a shromažďovány za účelem dosažení kvalifikace na základě standardů kvalifikací a směrnic existujících v jednotlivých zúčastněných zemích;
- **vzájemné důvěře a partnerství mezi zúčastněnými organizacemi**, která je formálně vyjádřena dohodou.

V počátečním odborném vzdělávání v SOŠ a SOU je ECVET především nástrojem pro mobilitu žáků, která jim umožňuje získat nové pracovní zkušenosti, znalosti a dovednosti. Dalším přínosem ECVET je podpora kvality odborného vzdělávání a zvýšení motivace žáků ke vzdělávání a práci v oboru.

Co je mobilita?

Pojmem mobilita se označuje možnost realizovat část studia na jiné škole nebo v reálném pracovním prostředí (v podniku). Jejím prostřednictvím si žáci ověřují své odborné znalosti, dovednosti a osobní kompetence v nových, reálných podmínkách a získávají nové znalosti a zejména dovednosti. V případě zahraniční mobility si prohlubují také jazykové znalosti, získávají nové kulturní vědomosti a učí se interkulturnímu chování a toleranci.

Mobilita nenahrazuje základní odborné vzdělávání – výuku ve škole podle ŠVP, ale doplňuje ji. Pro žáka představuje určitou nadstavbu v přípravě na povolání, kterou může formálně doložit.

Mobilita se od běžné odborné praxe nebo odborného výcviku liší tím, že zprostředkovává nové znalosti, dovednosti a osobní kompetence nad rámec příslušného RVP nebo ŠVP (tzn., že určitým způsobem rozšiřuje

základní výuku podle ŠVP). Realizuje se podle samostatného vzdělávacího programu (vzdělávacího modulu), její výsledky jsou samostatně ověřovány a hodnoceny.

Mobilita probíhá na základě dohody o učení a podmínkách realizace studijního pobytu mezi domácí (vysílající) institucí – školou, hostitelskou institucí (školou, podnikem) a učícím se (žákem).

Projekt ECVET umožňuje, aby se mobilita v počátečním odborném vzdělávání nezaměřovala pouze na zahraniční studijní pobyty, ale realizovala se také v rámci ČR – mezi školou a podnikem i mezi školami navzájem. Studijních pobytů (stáží) a odborné praxe se mohou účastnit jak žáci, tak učitelé.

Druhy mobility:

Prostředí	Zapojené instituce	Cílová skupina
Domácí v rámci ČR	Škola (domácí) – škola (hostitelská)	Žáci, učitelé
	Škola – podnik	žáci, učitelé
Zahraniční	Škola – škola – zprostředkovaně podnik	žáci, učitelé
	Škola – podnik	žáci, učitelé

Domácí mobilita

▪ Škola – jiná střední škola, popř. vysoká škola obdobného zaměření

Cílem je umožnit žákům získat nové dovednosti ve studovaném oboru, např. pracovat na jiných nebo modernějších typech strojů a zařízení se specializovaným SW, seznámit se prakticky s technologiemi, pro které hostitelská škola má na rozdíl od vysílající (domácí) školy vybavení, jejich osvojení nabízí v rámci dalšího vzdělávání, apod. V případě spolupráce s vysokou školou je cílem zapojit žáky do vědeckovýzkumné činnosti, což je vhodné zejména pro podporu nadaných žáků a pro učitele.

Vzdělávání se realizuje formou stáže v prostředí hostitelské školy (školní dílny, laboratoře a jiné odborné učebny, školní zařízení pro praktické vyučování – např. zahrady, statek, poloprovoz), popř. zcela nebo částečně v podniku, který je sociálním partnerem hostitelské školy.

Vytváří se tak prostředí pro další aktivity středních odborných škol, které mohou vhodně využít svůj personální a materiální potenciál pro pomoc jiným školám. Vzdělávací nabídka vychází z oborů vzdělání nebo z profilace ŠVP, které hostitelská škola vyučuje, jejích materiálních, personálních a dalších podmínek (např. ubytovacích a stravovacích). Mělo by jít vždy o „vzdělávací nadstandard“ – nemá smysl nabízet výuku základního učiva, kterou si každá škola běžně zajišťuje sama.

▪ Škola – podnik

Cílem je umožnit žákům ověřit si, prohloubit a rozšířit osvojené kompetence v reálném pracovním, popř. vědeckovýzkumném prostředí o nové znalosti a dovednosti a seznámit se prakticky se světem práce.

Může se realizovat buď v rámci odborného výcviku a odborné praxe, při které žáci vykonávají pod odborným dohledem instruktora samostatně komplexní pracovní činnosti, nebo formou individuální stáže na pracovišti (-ích) firmy. Jedná se např. o obsluhu strojů a zařízení, kterými škola běžně nedisponuje, o řízení výroby nebo provozu, o poznání nových technologií, ale může jít také o zapojení žáka do podnikového projektu, stáž za účelem žákovské odborné činnosti, zpracování maturitní práce nebo samostatné odborné práce žáků oborů vzdělání s výučním listem. Podobně jako v předchozím případě by se vždy mělo jednat o to, aby žáci získali nové pracovní kompetence (znalosti, dovednosti a zkušenosti), nikoli o osvojování základního povinného učiva. (Kromě toho se výcvik v rámci mobility uskutečňuje na rozdíl od standardního odborného výcviku nebo učebny či odborné praxe jako jednorázová vzdělávací aktivita v omezeném časovém rozsahu – 1, maximálně 3 týdny.)

⁹ Podrobnější informace viz <http://www.nuov.cz/evropsky-system-prenosu-kreditu-v-odbornem-vzdelavani>

¹⁰ Validace výsledků učení je potvrzení, že dané ohodnocené výsledky učení, jichž učící se dosáhl, odpovídají specifickým výsledkům, které mohou být požadovány pro udělení jednotky nebo kvalifikace.

Zahraniční mobilita

▪ Škola – jiná škola – podnik

Cílem je umožnit žákům ověřit si své odborné kompetence, jazykové dovednosti a personální kompetence (adaptabilitu, komunikativnost a samostatnost, kreativitu) v kulturně a profesně odlišném prostředí a získat nové pracovní poznatky, zkušenosti a dovednosti. Realizuje se formou stáže v prostředí hostitelské školy, může probíhat také zcela nebo částečně v podniku.

Obsah stáží v rámci mobility se váže na obor vzdělání, popř. na dílčí kvalifikaci, která s tímto oborem souvisí.

Je vymezen dvěma dokumenty: Jednotkou výsledků učení a vzdělávacím modulem.

5.2 JEDNOTKA VÝSLEDKŮ UČENÍ

Jednotka výsledků učení (dále Jednotka) je určitá část kvalifikace. Tvoří ji ucelený soubor znalostí, dovedností a kompetencí¹¹, které lze hodnotit a validovat. Vypovídá o tom, k výkonu kterých činností příslušné kvalifikace učení směřuje, jaké se předpokládají výsledky učení a jakým způsobem budou tyto výsledky ověřeny a hodnoceny. Má tedy charakter standardu.

Jednotka může být specifická pro jednu kvalifikaci, nebo společná pro více kvalifikací. Jednotky lze shromažďovat podle požadavků pro dosažení určité kvalifikace. Tzn., že kvalifikace se skládá z více jednotek.

Každá jednotka je ohodnocena počtem bodů, které vyjadřují její váhu v rámci kvalifikace. V systému ECVET se tedy nejprve přidělují body kvalifikaci jako celku a následně jednotlivým jednotkám (v tomto směru se bude systém ECVET ještě dále rozpracovávat, a to ve vazbě na Národní systém kvalifikací). U kvalifikací, pro které nejsou stanoveny body, je lze stanovit odhadem podle významnosti jednotky pro danou kvalifikaci a uplatnění na trhu práce. V počátečním vzdělávání se body stanoví odhadem podle významnosti pro daný obor vzdělání (pro dosažení nebo „překročení“ vzdělání vymezeného příslušným RVP) a pro uplatnění žáka na trhu práce; v podstatě se bude jednat o malý počet bodů. Vzhledem k tomu, že zavádění ECVET je teprve na začátku, je využívání systému bodového ohodnocení dobrovolné. Bude záležet na dohodě obou institucí a možnostech pro uplatnění bodů v praxi.

V systému ECVET jsou jednotky výsledků učení nástrojem pro přenositelnost a uznání výsledků dosažených v různém prostředí. Učící se je tedy může získat různým způsobem – formálním nebo neformálním a informálním vzděláváním, doma i v zahraničí.

Učení vymezené formou jednotky se realizuje na základě vzdělávacích modulů.

Jednotku tedy nelze zaměňovat za složku formálního vzdělávacího programu, např. za vzdělávací modul nebo učební osnovu školního vzdělávacího programu.

Vymezení jednotky výsledků učení a její popis

Jednotku pro účely mobility v počátečním odborném vzdělávání vymezuje zpravidla navrhovatel (hostitelská instituce) na základě oboru/-ů vzdělání nebo kvalifikací, ke kterým se bude jednotka vztahovat. Vychází přitom ze svých podmínek a možností (zejména pro výuku praktických dovedností). Může ji však navrhnout i domácí škola ve spolupráci se sociálním partnerem, který ji bude realizovat.

Doporučený postup:

- Nejprve stanovíme profil – zaměření dané jednotky a soubor činností (tj. část kvalifikace), ke kterým budou učící se připravováni. V případě jednotek určených pro počáteční odborné vzdělávání je třeba zvážit, jak daná jednotka navazuje na příslušný obor vzdělání vymezený RVP (profil absolventa a odborné obsahové okruhy v RVP), v čem jej doplňuje a rozšiřuje, co nového se žáci naučí. Již v této etapě je třeba zvažovat, jaké nároky budou kladeny na její realizaci (časové, organizační, materiální, personální).
- Poté zpracujeme soubor očekávaných výsledků učení, kritéria pro jejich ověření a hodnocení.
- Vypracujeme popis jednotky výsledků učení.
- Na základě popisu jednotky výsledků učení, nebo několika jednotek, stanovíme vzdělávací rámec pro její dosažení formou vzdělávacího modulu.

Popis jednotky výsledků učení

Název jednotky	Stručný a výstižný název umožňující rámcovou identifikaci jednotky; <i>nejlépe vycházející z okruhu zahrnutých činností (vyjadřující příslušnou část kvalifikace).</i>
Název kvalifikace/oboru vzdělání, k němuž se jednotka vztahuje	Kód a název příslušného oboru (oborů) vzdělání, popř. dílčí kvalifikace. <i>Kód a název oborů vzdělání musí odpovídat oborům uváděným v Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. Jednotky připravujeme k novým oborům vzdělání uvedeným v Nařízení a v souladu s příslušnými RVP, nikoli k odbíhajícím oborům vzdělání.</i> <i>Pokud se jednotka vztahuje pouze k části oboru vzdělání, např. pouze k některému z povolání nebo oblasti činností (odbornému zaměření), pro které obor vzdělání připravuje, uvedeme to v závorce; např. 65-51-H/01Kuchař-číšník (zaměření kuchař)</i> <i>Obory vzdělání uvádíme jako pouhý výčet bez nadpisů označujících jejich kategorii. Terminologie musí být v souladu se školským zákonem.</i> <i>Dílčí kvalifikace viz www.narodni-kvalifikace.cz</i>
Úroveň kvalifikace podle EQF ¹²	Číselná hodnota. <i>Pokud se jednotka vztahuje k oboru poskytujícímu střední vzdělání s výučním listem, je uvedena hodnota 3. Pro obor poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou je uvedena hodnota 4.</i>
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	Výčet požadovaných činností, znalostí, dovedností a dalších kompetencí (pokud nejsou implicitně vyjádřeny v popisu některé činnosti). <i>Výsledky učení zde vyjadřují to, co jedinec musí znát, čemu musí rozumět, co musí být schopen vykonávat, jaké jiné schopnosti se požadují pro tuto část kvalifikace.</i> <i>Výsledky je třeba popsat tak, aby byly konkrétní, jednoznačně srozumitelné, ověřitelné a hodnotitelné, přiměřené žákům. Výsledky uvádíme obecněji, nikoli jako dílčí znalosti nebo dovednosti (dílčí jednotlivosti – postupy, operace aj.). Vyjadřujeme je buď pomocí aktivního slovesa (3. os. jednotného čísla), nebo neurčitou formou slovesa (infinitivem). Pozor na to, aby používaná slovesa vyjadřovala výsledek, co je absolvent schopen dělat, nikoli cíl (co žák bude umět); viz Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU.</i> <i>Popis koresponduje s částí „Předpokládané výsledky výuky“ v odpovídajícím vzdělávacím modulu.</i>
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	Ke každému výsledku učení uvedeme kritérium pro jeho ověření (co se bude ověřovat a hodnotit) a způsob jeho ověření (jak). <i>Popis koresponduje s částí „Kritéria hodnocení výsledků výuky“ v odpovídajícím vzdělávacím modulu.</i>
Body ECVET spojené s jednotkou	Číselná hodnota. <i>Jednotný přístup při používání bodů ECVET umožňuje konvence, podle níž bude výsledkům učení, jichž má být podle očekávání dosaženo během jednoho roku formálního celodenního odborného vzdělávání, přiděleno 60 bodů. Protože jednotky učení pro mobilitu žáků nebudou vyžadovat výuku v rozsahu školního roku, ale 1–2, výjimečně až 3 týdnů, bude počet přidělených bodů poměrně malý. Při stanovení počtu bodů záleží na významu a rozsahu jednotky výsledků vzhledem k příslušné kvalifikaci, resp. oboru vzdělání, náročnosti na dosažení plánovaných výsledků a uplatnění na trhu práce. Body, pokud budou navrženy, budou stanoveny kvalifikovaným odhadem. V současné době stanovení bodů není nezbytně nutné.</i>
Doba platnosti jednotky	Doba bude stanovena pouze v případě, že je to z nějakého důvodu nutné, např. z důvodu technologického vývoje, modernizace strojového vybavení hostitelské instituce, nebo předpokládaných změn v kvalifikaci. <i>Je však možné z důvodů evidence většího počtu jednotek uvádět datum jejího zavedení (platnost od).</i>

5.3 VZDĚLÁVACÍ MODUL

Vzdělávací modul má v systému ECVET charakter učebního dokumentu, podle kterého se uskutečňuje vzdělávání za účelem dosažení příslušné jednotky výsledků učení nebo několika souvisejících jednotek.

Vzdělávací modul se zpracovává v návaznosti na jednotku výsledků učení, přičemž jeden modul může zahrnovat několik jednotek.

Struktura vzdělávacího modulu ECVET a postup jeho zpracování jsou obdobné jako v případě vzdělávacích modulů pro ŠVP (**viz kapitola 1**); odchylky v popisu modulu jsou nepatrné a souvisejí s účelem vzdělávacího modulu. Vzhledem k cílům mobility mají tyto **vzdělávací moduly výrazně činnostní pojetí** (podíl teoretického a praktického učení musí činit přibližně 1:2).

Popis vzdělávacího modulu

Název modulu	Je tvořen několika slovy, která jako celek naznačují cíl a obsah modulu. Název by měl být výstižný a stručný.
Kód modulu	Měl by umožnit snadnou a rychlou identifikaci modulu. <i>Doporučujeme tuto strukturu kódu: Dvojcíslicí označující skupinu oborů vzdělání (41 = zemědělství), pro kterou je modul určen, zkratku názvu modulu na tři písmena, dvoj/trojčíslicí označující pořadí modulu. Např. 41 – JKK-001 (JKK=Jezdec klusáckých dostihových koní). Pokud je modul určen pro více skupin oborů vzdělání, zpracovatel zváží nutnost označení i dalších skupin (podle významu modulu jednotky výsledků učení pro další skupinu).</i>
Počet kreditů	Číselná hodnota, která je dána související jednotkou (všemi příslušnými jednotkami) výsledků učení. <i>V současné době se kredity v počátečním odborném vzdělávání neužívají, jejich zavedení souvisí s dalším vývojem zavádění ECVET.</i>
Hodinová dotace*	Číselná hodnota, která vyjadřuje předpokládaný počet výukových hodin nutných pro dosažení výsledků učení stanovených jednotkou. Kromě celkového počtu hodin se uvádějí také předpokládané počty hodin teoretické a praktické výuky (nebo teoreticko-praktické, bude-li osvojování teorie probíhat v rámci praktického vyučování), pro závěrečnou zkoušku, popř. pro exkurze. Největší podíl musí mít praktická výuka.
Vstupní podmínky / předpoklady učení	Postačí rámcové vymezení požadované úrovně vstupních kompetencí (odborných vědomostí a dovedností), které jsou nezbytným předpokladem úspěšného zvládnutí modulu.
Platnost modulu	Vyjadřuje datum, od kterého modul platí.
Stručná anotace vymežující cíl modulu	Vysvětluje, proč má účastník modul absolvovat, jaký význam má absolvování modulu pro získání kvalifikace (pro vzdělávání v daném oboru či oborech vzdělání) nebo pro jeho uplatnění v praxi. Anotace je formulována v „jazyce učitele“, tzn., že popisuje to, o čem budou vzdělavatelé při výuce usilovat včetně rozvíjení osobních schopností, postojů a hodnotových orientací souvisejících s odbornou přípravou.
Předpokládané výsledky výuky (vzdělávání)	Jsou formulovány jako výčet znalostí, dovedností a jiných schopností, kterými bude úspěšný absolvent modulu po jeho ukončení disponovat. Musí být stanoveny jako reálné, konkrétní, jednoznačné, kontrolovatelné, konzistentní atd. a musí korespondovat s výsledky učení příslušné jednotky (jednotek). <i>Těžiště a významný podíl musí tvořit dovednosti (dovednosti kognitivní – používání logického, intuitivního a tvůrčího myšlení, a praktické zahrnující manuální zručnost a používání metod, materiálů, nástrojů a přístrojů). Výsledky vyjadřujeme obdobně jako v jednotce výsledků učení a ve ŠVP. Měly by být formulovány tak, aby žák i případní další uživatelé získali po jejich přečtení konkrétní a velmi obdobnou představu. Dbáme na přiměřenost rozsahu uváděných výsledků a určitou míru obecnosti. V dobře formulovaném výsledku výuky je pro vyučujícího obsažena i základní informace o žádoucích postupech výuky.</i>

Učivo modulu	Zahrnuje výčet témat, která jsou nezbytná pro zvládnutí stanovených cílů modulu, tedy pro vytvoření kompetencí uvedených v cílech. <i>Obsah modulu koresponduje s předpokládanými výsledky modulu, které uvádí do širšího kontextu. Obsah může, ale nemusí být členěn ve vztahu k jednotlivým výsledkům.</i>
Doporučené postupy (metody) výuky	Stručný popis doporučených postupů výuky – metod, forem a dalších prostředků, který slouží vyučujícím jako inspirace.
Způsob ukončení modulu	Popis způsobu, kterým se bude realizovat hodnocení plánovaných výsledků. Vzdělávací modul bude ukončen závěrečnou zkouškou a hodnocením „splnil – nesplnil“. Uvede se, jakou formu bude mít závěrečná zkouška, popř. jakým způsobem bude zkouška probíhat. <i>Zpravidla půjde o praktickou zkoušku, případně doplněnou testem znalostí. Může to být také samostatná práce s obhajobou (např. projekt), která má část návrhovou a část realizační a obhajobu práce. Práci může vypracovat i několik žáků s přesně vymezeným podílem na práci. V některých případech může být uvedeno více způsobů ukončení, každý z těchto způsobů se bude vázat na konkrétní výsledek výuky. Způsob ukončení a kritéria hodnocení musí korespondovat jak s výsledky vzdělávání, tak s postupy a kritérii hodnocení v jednotce výsledků učení.</i>
Kritéria hodnocení výsledků výuky	Pro každý výsledek výuky modulu budou uvedena kritéria, na jejichž základě bude hodnocen výkon žáka. Pokud se ověřování výsledků učení bude provádět několika způsoby (zkouška bude mít několik částí nebo forem), je nutné stanovit také kritérium pro souhrnné hodnocení.

* Za optimální celkový rozsah modulu se doporučuje 32 hodin. Školský zákon umožňuje organizovat praktické vyučování (odborný výcvik a odbornou praxi) v rozsahu až 40 hodin týdně, aby jeho délka a pracovní doba žáků odpovídaly pracovní době v podniku. Již nyní je obvyklé, že odborný výcvik na pracovištích firem probíhá v rozsahu 35 hodin týdně.

Pokud se týká vzdělávání v rámci mobility, předpokládá se, že jeho délka bude jeden až tři týdny a bude se realizovat vcelku. Tzn., že počet hodin výuky týdně bude 32–40 hodin včetně závěrečného hodnocení. Při plánování časového rozsahu doporučujeme vzít v úvahu organizaci vzdělávání a počet hodin výuky denně.

Vazba vzdělávacích modulů na ŠVP

Vzdělávací moduly pro podporu mobility žáků se mohou stát součástí školních vzdělávacích programů domácích škol. Záleží na strategii školy a jejich možnostech pro realizaci mobility žáků, např. na tom, zda mobilita bude pravidelnou součástí vzdělávání, nebo bude zajišťována spíše příležitostně, zda se bude týkat všech žáků, nebo jenom některých. Zařazení mobility do ŠVP uvedeme v části Charakteristika vzdělávacího programu nebo v části Spolupráce se sociálními partnery při realizaci ŠVP. Součástí ŠVP mohou být i vzdělávací moduly, s nimiž domácí škola dlouhodoběji počítá.

Úspěšné absolvování vzdělávacího modulu může domácí škola, po jejich validaci a uznání, zohlednit i v hodnocení žáka v některém příbuzném vyučovacím předmětu.

Doklady o absolvování vzdělávacího modulu

Absolventovi, který úspěšně ukončil vzdělávací modul, vystaví hostitelská instituce „osobní záznam“, ve kterém uvede mimo jiné i výsledky, kterých absolvent dosáhl. Osobní záznam je podkladem pro validaci a uznání výsledků domácí školou.

Kromě osobního záznamu může absolvent obdržet i další doklady, např. speciální certifikát domácí a hostitelské školy (viz kapitola 1.1 – certifikované moduly), v případě zahraniční mobility dokument Europass-mobilita (viz www.europass.cz).

5.4 VYBRANÉ POJMY

Dohoda o učení je písemná smlouva mezi domácí a hostitelskou institucí a mezi oběma institucemi a učícím se o podmínkách mobility, jejím obsahu, očekávaných výsledcích učení, validaci a uznání výsledků, kterých učící se dosáhne (dosáhnou).

Domácí instituce – škola vysílající učící se na stáž. Validuje a uznává výsledky učení, kterých učící se v rámci mobility dosáhl.

ECVET (European Credit System for Vocational Education and Training) – Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu. Nástroj na podporu celoživotního učení, mobility žáků a dalších učících se v rámci Evropy a flexibility vzdělávacích cest k získání kvalifikace.

EQF (The European Qualifications Framework for Lifelong Learning) – Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení (ERK) je společný evropský referenční rámec, který propojuje systémy kvalifikací v jednotlivých zemích a používá se jako pomůcka ke srovnání, aby kvalifikace v různých zemích a systémech v Evropě byly přehlednější a srozumitelnější. Cílem je podporovat mobilitu občanů mezi zeměmi a usnadnit jim celoživotní učení. (www.nuov.cz/evropsky-ramec-kvalifikaci)

Hodnocení výsledků učení – Ověřování a hodnocení výsledků učení provádí hostitelská instituce, která uskutečňuje vzdělávání v rámci mobility. Hodnocení se uskutečňuje podle kritérií a postupů stanovených v jednotce výsledků učení a vzdělávacím modulu. Na základě výsledku hodnocení je učícímu se přidělen kredit. Dosažené výsledky a body ECVET jsou absolventovi zapsány do osobního záznamu. Na jejich základě provede domácí instituce validaci a uznání výsledků.

Hostitelská instituce – škola nebo podnik realizující vzdělávání (stáž) jiných učících se. Vytváří vzdělávací nabídku, zpracovává příslušné dokumenty (vzdělávací moduly, popisy jednotek výsledků učení, učební texty a jiné pomůcky), realizuje vzdělávání, ověřuje a hodnotí výsledky vzdělávání učících se. Vydává učícímu se osobní záznam o splnění výsledků učení.

Jednotka výsledků učení je složka (část) kvalifikace. Tvoří ji ucelený soubor znalostí, dovedností a kompetencí požadovaných pro danou část kvalifikace (nebo obor vzdělání počátečního odborného vzdělávání), které lze hodnotit a validovat. Jednotka vypovídá o tom, k výkonu kterých činností příslušné kvalifikace učení směřuje, jaké se předpokládají výsledky učení a jakým způsobem budou tyto výsledky ověřeny a hodnoceny. Podíl jednotky ve vztahu k celkové kvalifikaci je vyjádřen body.

Jednotka může být specifická pro jednu kvalifikaci, nebo společná pro více kvalifikací. Kvalifikace zahrnuje celý soubor jednotek. Jednotky lze shromažďovat podle požadavků pro dosažení kvalifikace. Jednotky mohou být realizovány v různém učebním prostředí.

V systému ECVET jsou jednotky výsledků učení nástrojem pro přenositelnost a uznání výsledků učení dosažených v různém prostředí.

Jednotku nelze zaměňovat za složku formálního vzdělávacího programu, např. školního vzdělávacího programu střední školy.

Učení popsané formou jednotky výsledků se realizuje na základě vzdělávacích modulů.

Kredit je bodové ohodnocení vyučovacího předmětu nebo vzdělávacího modulu, které vyjadřuje váhu daného předmětu nebo vzdělávacího modulu v celkovém systému vzdělávacího programu. V systému ECVET vyjadřuje váhu vzdělávacího modulu a příslušné jednotky výsledků učení pro dosažení kvalifikace. Kreditový systém spočívá na uznatelnosti a přenositelnosti získaných kreditů do jiných kontextů. V ČR se v současnosti využívá ve vysokoškolském a vyšším odborném vzdělávání.

Mobilita je jedna z forem vzdělávání umožňujících učícím se získat znalosti, dovednosti a další kompetence vztahující se k určité kvalifikaci nebo – v počátečním odborném vzdělávání – ke studovanému oboru vzdělání. Realizuje se v jiném učebním prostředí než v domácí (mateřské) vzdělávací instituci.

Modul – Vzdělávací modul je relativně ucelená část vzdělávání (vzdělávací jednotka), která má jasně definované vzdělávací cíle, obsah a výstupy včetně jejich ověření a hodnocení. Proto může existovat buď samostatně jako uzavřený vzdělávací celek, nebo jako různě rozsáhlá ucelená část vzdělávacího programu. Jeden a tentýž modul může být použit v různých vzdělávacích programech. V systému ECVET je vzdělávací modul dokumentem, podle kterého se uskutečňuje vzdělávání (výuka).

Osobní záznam je dokument, kterým hostitelská instituce stvrzuje učícímu se výsledky učení, kterých dosáhl, a uděluje mu kredit. Na základě tohoto osobního záznamu domácí instituce validuje a uznává dosažené výsledky. Formu osobního záznamu si určí vystavovatel. Osobní záznam by měl obsahovat název a adresu instituce, která jej vystavila, jméno a příjmení učícího se, popř. datum narození, výčet dosažených výsledků vzdělávání, způsob ověření a potvrzení úspěšnosti učícího se, datum vystavení, podpis oprávněného zástupce hostitelské instituce, razítko, potvrzení validace a uznání domácí institucí.

Uznání výsledků učení, kterých učící se dosáhl, provádí domácí instituce na základě validace výsledků učení uvedených v osobním záznamu učícího se. Toto uznání je předpokladem pro udělení jednotek a s nimi spojených bodů ECVET v souladu s nastavenými pravidly, popřípadě pro vystavení speciálního certifikátu. V počátečním vzdělávání mohou být uznané výsledky učení zohledněny v klasifikaci žáka z příbuzného předmětu, např. odborného výcviku.

Validace výsledků učení je potvrzení, že dané ohodnocené výsledky učení, jichž učící se dosáhl, odpovídají specifickým výsledkům, které mohou být požadovány pro udělení jednotky nebo kvalifikace.

Kalhous, Zd. a kol. *Školní didaktika*. Portál. Praha 2002. ISBN 80-7178-253-X.

Kašparová, J. a kol. *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU*. NÚOV. Praha 2007. ISBN 978-80-85118-12-4.

Kolář, Z., Šikulová, R. *Hodnocení žáků*. Grada. 2008. ISBN 978-80-247-2834-6.

ECVET pro geografické mobility, uživatelská příručka II., EK 2011, NÚV 2011

Lépe poznáváme ECVET, otázky a odpovědi. EK 2010, NÚOV 2010

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v pozdějším znění.

<http://www.europa.eu>

<http://www.ec.europa.eu/dgs/education-culture>

<http://www.nuov.cz/evropsky-system-prenosu-kreditu-v-odbornem-vzdelavani>

<http://nuov.cz/evropsky-ramec-kvalifikaci>

<http://www.nuov.cz/vzdelavani>

<http://www.narodni-kvalifikace.cz>

<http://www.europass.cz>

7.1 Příklady vzdělávacích modulů ECVET a jednotek výsledků učení

1. Práce s modelovací hmotou

Popis vzdělávacího modulu

Název modulu	Práce s modelovací hmotou
Kód modulu	29-65-PMH-001*
Počet kreditů	7
Hodinová dotace	33 hodin (5 hod. teoretická výuka, 23 hod. praktická výuka, 5 hod. zkouška)
Vstupní podmínky / předpoklady učení	<ul style="list-style-type: none"> Základní znalosti přípravy cukrářských výrobků a gastronomických moučníků. Znalost kritických bodů HACCP a hygienických požadavků. Manuální zručnost. Modul je vhodné zařadit nejdříve do druhého pololetí 2. ročníku.
Platnost modulu	Od 1. 9. 20..
Stručná anotace vymežující cíl modulu	Účastníci modulu: <ul style="list-style-type: none"> Naučí se připravovat modelovací hmoty z klasických a moderních surovin a polotovary. Osvojí si praktické dovednosti při modelování 3D a 2D ozdob. Naučí se vhodně používat ozdoby a výrobky z modelovacích hmot při přípravě cukrářských výrobků a gastronomických moučníků. Přidaná hodnota modulu je v rozšíření znalostí a dovedností účastníků v oblasti zhotovování cukrářských a gastronomických dekorací již během vzdělávání na SŠ. Modul podporuje rozvoj estetického citění.
Předpokládané výsledky výuky	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> Rozlišuje jednotlivé druhy modelovacích hmot a umí je připravit. Používá vhodné suroviny a polotovary pro přípravu hmot. Zná vlastnosti modelovacích hmot a vhodně je využívá pro tvorbu cukrářských ozdob a výrobků. Používá jednotlivé způsoby zpracování modelovací hmoty pro konkrétní výrobek. Používá zručně různé nástroje, stroje, formy a jiné pomůcky. Umí popsat, vysvětlit a prakticky aplikovat např. na dort nebo jiný cukrářský výrobek. Umí zvolit vhodný druh dekorace pro příslušný cukrářský výrobek nebo gastronomický moučník. Dodržuje hygienické požadavky a předpisy BOZP. Pracuje samostatně a kreativně, uplatňuje estetická hlediska. Dbá na kvalitu práce a minimalizaci ztrát.
Učivo modulu	<ul style="list-style-type: none"> Druhy modelovacích hmot. Suroviny a polotovary pro přípravu modelovacích hmot. Základní technologické postupy pro přípravu modelovacích hmot. Skladování a uchovávání hmoty pro další použití. Způsoby tvarování modelovacích hmot a pomůcky pro tvarování. Způsoby barvení výrobků z modelovacích hmot. Aplikace cukrářských modelovaných ozdob.
Doporučené postupy (metody) výuky	<ol style="list-style-type: none"> Teoretická část: Výklad; samostudium odborné literatury, časopisů a dalších informačních zdrojů Praktická část: <ul style="list-style-type: none"> Cvičení ve cvičné dílně. Nácvik výtvarného ztvárnění ozdob a výrobků z modelovacích hmot.

Způsob ukončení modulu**	1. Písemná zkouška: Test v elektronické podobě s okamžitou zpětnou vazbou hodnotící úroveň dosažených znalostí. 2. Praktická zkouška: Příprava modelovací hmoty, zhotovení ozdoby podle zadání nebo vlastního návrhu, její použití pro dokončení cukrářského výrobku nebo gastronomického moučníku.
Kritéria hodnocení výsledků výuky	1. Písemná zkouška: Max. 100 – min. 65 bodů správnosti 2. Praktická zkouška: <ul style="list-style-type: none"> Příprava a úprava surovin k technologickému zpracování, provádění výpočtů Příprava modelovací hmoty, volba a dodržování technologického postupu Manuální dovednost při ručním tvarování a modelování ozdob a výrobků a při práci s formami Vytvoření návrhu ozdob a výrobků z modelovacích hmot – jeho adekvátnost účelu, vlastnosti hmoty a estetickým hlediskům (vhodnost kombinace barev a vzorů, umístění na výrobku apod.), nápaditost Náročnost zvolené techniky a její praktické zvládnutí Minimalizace ztrát při přípravě surovin, zpracování a použití modelovací hmoty Estetický vzhled a vhodnost vytvořených ozdob a výrobků z modelovacích hmot Dodržování hygienických předpisů a požadavků BOZP Max. 100 – min. 65 bodů CELKOVÉ HODNOCENÍ: USPĚL – NEUSPĚL Žák uspěl, pokud uspěl z obou částí zkoušky.
Doporučená literatura	Vlastní školní texty, obrazové předlohy, internetové zdroje (např. www.peceni.info)

Návrh vzdělávacího modulu a jednotky učení připravila Ing. Ema Baboráková ze SŠ potravinářské Smiřice.

* Jedná se o příklad kódu, který je kódem navrhovatele modulu, tj. hostitelské školy.

** Poznámka: Modul tohoto typu může být zakončen také formou absolventské práce, která má část návrhovou a část realizační. V písemné části žák navrhne podle zadání nebo zvoleného námětu výrobek nebo ozdobu, zpracuje výkres, navrhne technologický a organizační postup, provede potřebné výpočty atd., poté návrh prakticky realizuje; součástí realizační části je prezentace a obhájení návrhu a výsledku práce. Žák je hodnocen z obou částí. Kritéria hodnocení jsou stanovena na základě kritérií uvedených v jednotce učení, lze však hodnotit i další, týkající se např. schopnosti zpracovat samostatně projekt (obsahového a formálního zpracování projektu, jeho prezentace a obhajoby).

Popis jednotky výsledků učení

Název jednotky	Práce s modelovací hmotou
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání: 29-54-H/01 Cukrář 29-53-H/01 Pekař 65-51-H/01 Kuchař-Číšník (zejména zaměření kuchař) 65-41-L/01 Gastronomie Dílčí kvalifikace Výroba a zpracování modelovací a marcipánové hmoty (kód: 29-008-H) – částečně
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> Připravuje a upravuje suroviny pro zpracování modelovací hmoty, provádí potřebné výpočty Připravuje a zpracovává modelovací hmotu Volí a používá vhodný technologický postup pro zpracování modelovací hmoty Ručně tvaruje a modeluje ozdoby a výrobky, tvaruje pomocí forem Používá vhodné pracovní nástroje, formy a jiné pomůcky, popř. strojní zařízení Dohotovuje a zdobí výrobky a ozdoby včetně jejich barvení Navrhne výrobky a ozdoby z modelovacích hmot, upravuje a aranžuje s jejich pomocí cukrářské výrobky nebo gastronomické moučníky, uplatňuje estetická hlediska Dodržuje hygienické požadavky na zpracování, skladování a uchovávání modelovacích hmot a výrobků z nich Dodržuje požadavky na bezpečnost práce Jedná ekonomicky

Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	Postupy ověření:* <ul style="list-style-type: none"> vědomostní ověřovací test s předem stanoveným bodovým ohodnocením praktické předvedení doplněné ústním vysvětlením Postupy a kritéria k jednotlivým výsledkům: <ol style="list-style-type: none"> Připravuje a upravuje suroviny pro zpracování modelovací hmoty, provádí potřebné výpočty; jedná ekonomicky <ul style="list-style-type: none"> Vypočítat spotřebu surovin pro daný výrobek podle zvoleného technologického postupu (receptury) – písemný test Navázat potřebné množství surovin a přísad – praktické předvedení Připravit a upravit suroviny k technologickému zpracování s minimálními ztrátami – praktické předvedení Objasnit vlastnosti a způsoby úpravy použitých surovin s ohledem na technologický postup – písemný test, popř. slovní vyjádření při praktickém předvedení Připravuje a zpracovává modelovací hmotu Volí a používá vhodný technologický postup pro zpracování modelovací hmoty; dodržuje požadavky na hygienu a bezpečnost práce Používá vhodné pracovní nástroje, formy a jiné pomůcky, popř. strojní zařízení <ul style="list-style-type: none"> Zvolit vhodný technologický postup pro přípravu dané hmoty podle charakteru výrobku a organizace výroby – praktické předvedení a slovní vyjádření (zdůvodnění volby), písemný test Zvolit běžné i speciální pomůcky, nástroje, případně stroje a zařízení na výrobu a tvarování hmoty a zdobení výrobků v souladu s technologickým postupem; dodržovat bezpečnost práce – praktické předvedení a slovní vyjádření (vysvětlení výběru nebo postupu práce) Z navážených a upravených surovin zpracovat modelovací hmotu v souladu s technologickým postupem (recepturou) v požadované kvalitě a množství (včetně barvení hmoty); dodržovat hygienické požadavky – praktické předvedení a slovní vyjádření Ručně tvaruje a modeluje ozdoby a výrobky, tvaruje pomocí forem Dohotovuje a zdobí výrobky a ozdoby včetně jejich barvení Používá vhodné pracovní nástroje, formy a jiné pomůcky, popř. strojní zařízení Dodržuje hygienické požadavky na zpracování, skladování a uchovávání modelovacích hmot a výrobků z nich Dodržuje požadavky na bezpečnost práce Jedná ekonomicky <ul style="list-style-type: none"> Vytvarovat a vymodelovat ozdobu nebo výrobek podle návrhu nebo účelu v požadované kvalitě, pracovat s minimálními ztrátami – praktické předvedení Zvolit vhodný pracovní postup, nástroje a pomůcky – praktické předvedení a slovní vyjádření Připravit si potřebné komponenty na barvení hmoty a zdobení výrobků – praktické předvedení a slovní vyjádření Dohotovit a zdobit výrobek podle charakteru, technologického postupu a obvyklých pravidel – praktické předvedení Uchovávat a skladovat modelovací hmotu a výrobky z ní pro další použití podle stanovených požadavků – písemný test nebo slovní vyjádření, popř. praktické předvedení Dodržovat požadavky na hygienu a bezpečnost práce – praktické předvedení a slovní vyjádření Navrhne výrobky a ozdoby z modelovacích hmot, upravuje a aranžuje s jejich pomocí cukrářské výrobky nebo gastronomické moučníky, uplatňuje estetická hlediska <ul style="list-style-type: none"> Navrhne výrobek nebo ozdobu ze zpracovávané hmoty – praktické předvedení – náčrt a slovní vyjádření (prezentace a obhajoba návrhu) Výtvarně ztvárnit a upravit výrobek nebo ozdobu podle vlastního nákresu nebo podle šablony – praktické předvedení a slovní vyjádření Aranžovat výrobek nebo ozdobu a zhodnotit jeho estetickou úpravu – praktické předvedení a slovní vyjádření
Body ECVET spojené s jednotkou	7
Doba platnosti jednotky	

2. Dýchování

Popis vzdělávacího modulu

Název modulu	Dýchování
Kód modulu	33-Dyh-001
Počet kreditů	7
Hodinové dotace	40 hodin (8 hodin teoretická výuka, 20 hodin praktická, 4 hodiny exkurze, 8 hodin závěrečná zkouška)
Vstupní podmínky – předpoklady učení	<ul style="list-style-type: none"> Základní znalosti technologie výroby a vlastností dýh Základní znalosti a dovednosti technologie lepení dřeva a lisování Znalost předpisů BOZP a protipožární ochrany při zpracování dřeva a výroby nábytku
Platnost modulu	
Stručná anotace – cíl modulu	Cílem modulu je rozšířit znalosti a dovednosti účastníků vzdělávání v oblasti dýchování nábytkových dílců klasickými i novými způsoby výroby. Osvojí si dovednosti ruční výroby sesazenek a dýchování v lisech. Prostřednictvím exkurzí do firem se seznámí s tradičními i netradičními způsoby výroby dýchovaných dílců. Část modulu se uskuteční ve školních dílnách, část u smluvní firmy.
Předpokládané výsledky výuky	<p>Absolvent:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozeznává kvalitativní znaky pro výběr a třídění dýh ovládá pracovní postupy pro výrobu dýh ovládá pracovní postupy při výrobě sesazenek určuje vhodné podmínky lepení připravuje lepicí směsi podle daných postupů používá vhodné způsoby nánosu lepidel používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky určí vhodnost strojního zařízení určí optimální nastavení parametrů jednotlivých strojů a zařízení, bezpečně je obsluhuje ovládá technologické postupy dýchování dozrhuje stanovené postupy při výrobě provádí průběžnou a výslednou kontrolu práce dozrhuje předpisy BOZP a protipožární prevence nakládá s materiály ekonomicky a ekologicky pracuje samostatně, dbá na kvalitu seznámil se s informacemi o moderních postupech výroby sesazenek a dýh – samostudiem, výkladem a exkurzí
Učivo modulu	
Doporučené postupy výuky	<ol style="list-style-type: none"> Teoretická příprava: Výklad (přednáška), demonstrace, samostudium odborné literatury: dýhy, rozdělení a použití sesazenek, způsoby výroby sesazenek Praktická výuka: <ul style="list-style-type: none"> Odborný výcvik ve školních dílnách: ruční výroba sesazenek Odborná stáž na smluvním pracovišti – Truhlářství Jun: strojní výroba sesazenek Exkurze: Dýhy Večeřa a spol. <ul style="list-style-type: none"> Strojní výroba sesazenek různými způsoby
Způsob ukončení modulu	<ol style="list-style-type: none"> Písemná zkouška Praktická zkouška

Kritéria hodnocení výsledků výuky	<ol style="list-style-type: none"> Písemná zkouška: Test dosažených znalostí Max. 100 – min. 65 bodů Praktická zkouška: <ul style="list-style-type: none"> Výběr dýh a výroba sesazeny Lisování Dozrhuje technologických postupů Kvalita výrobku, dozrhuje zadání Dozrhuje BOZP a protipožární ochrany, ekologické nakládání s odpady Max. 100 – min. 65 bodů <p><u>Celkové hodnocení:</u> uspěl(a) – neuspěl(a) Absolvent uspěl, pokud uspěl z obou částí zkoušky.</p>
Doporučená literatura	Vlastní texty školy, PowerPoint prezentace

Návrh vzdělávacího modulu a jednotky učení připravila Ing. Zdeňka Brücknerová ze SOŠ a SOU stavební Brno – Bosonohy.

Popis jednotky výsledků učení

Název jednotky	Dýchování
Název kvalifikace – oboru vzdělání, k němuž se jednotka vztahuje	<p>Obory vzdělání:</p> <ul style="list-style-type: none"> 33-56-H/01 Truhlář 82-51-H/02 Umělecký truhlář a řezbář 33-42-M/01 Nábytkářská a dřevařská výroba 33-42-L/52 Dřevařská a nábytkářská výroba 82-51-L/02 Uměleckořemeslné zpracování dřeva
Úroveň kvalifikace podle EQCVET	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	<p>Absolvent:</p> <ul style="list-style-type: none"> volí vhodný druh dřeviny a jakostní požadavky zvolí vhodné dýhy plánuje postup výroby sesazeny samostatně zhotoví sesazeny připraví vhodnou lepicí směs nanese lepicí směs, složí soubor připraví strojní zařízení, vloží soubor a uzavře mechanický lis provede kontrolu a případné opravy dílce, připraví dílec k formátování při práci dozrhuje zásady bezpečnosti práce a protipožární ochrany dozrhuje technologické postupy pracuje samostatně a odpovědně dbá na kvalitu své práce, uplatňuje ekonomická a ekologická hlediska
Postupy a kritéria pro hodnocení výsledků učení	<ul style="list-style-type: none"> výběr materiálů – <i>praktické předvedení a slovní vyjádření</i> (zdůvodnění výběru), <i>písemný test</i> výroba sesazeny – <i>praktické předvedení a slovní vyjádření</i> (zdůvodnění postupu), <i>písemný test</i> lisování za studena – <i>písemný test, praktické předvedení</i> dokončení, kontrola vzhledu, rozměrů a kvality – <i>praktické předvedení a slovní vyjádření</i> dozrhuje zadání úkolu vzhled a kvalita výrobku dozrhuje technologických postupů a technických podmínek používání vhodných nástrojů, pomůcek, strojů a zařízení dozrhuje zásad BOZP a požární ochrany při praktické zkoušce
Body ECVET spojené s jednotkou	7
Doba platnosti jednotky	od ... do

3. Pěstování léčivých rostlin

Popis vzdělávacího modulu

Název modulu	Pěstování léčivých rostlin
Kód modulu	41-PLR-001
Počet kreditů	5
Hodinová dotace	33 hodin (10 hodin teoretické výuky, 15 hodin praktického vyučování, 6 hodin exkurze, 2 hodiny závěrečné zkoušky)
Vstupní podmínky / předpoklady učení	Vstupní kompetence žáka: <ul style="list-style-type: none"> • znalost biologie rostlin • znalost půdních a klimatických podmínek • znalost zákonitostí ekologického zemědělství a pravidel rostlinné produkce v ekologickém zemědělství • znalost obecných zásad agrotechniky (příprava půdy, hojení, množení, kultivace, závlaha, ochrana rostlin, sklizeň) • znalost kritických bodů HACCP • znalost hygienických, bezpečnostních a protipožárních předpisů • schopnost aplikovat teoretické znalosti do praxe
Platnost modulu	Od 1. 3. 2012
Stručná anotace vymežující cíl modulu	Modul rozšíří odborné kompetence žáků a jejich kvalifikaci o specializované činnosti v oblasti pěstování léčivých rostlin. Žáci se seznámí s problematikou pěstování a sběru léčivých rostlin. Naučí se rozpoznávat léčivé rostliny, seznámí se s možností jejich pěstování, způsoby sběru a následného zpracování. Seznámí se s využíváním našich léčivých rostlin ve farmacii, kosmetice a potravinářství.
Předpokládané výsledky výuky	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí význam léčivých rostlin a jejich využití (dále LR) • orientuje se v současné situaci v pěstování LR • zná základní druhy sbíraných a pěstovaných LR • rozlišuje sbírané části LR • rozlišuje primární a sekundární látky v LR • dovede rozdělit drogy podle účinku • ovládá technologické postupy pěstování vybraných druhů LR • správně vyhodnotí vhodné biologické, půdní a klimatické podmínky pro pěstování LR • charakterizuje pěstování LR v podmínkách ekologického zemědělství • prakticky připraví záhon pro výsev či výsadbu LR • ošetřuje LR v průběhu vegetace • dodržuje zásady správného sběru a sklizně jednotlivých částí LR • dodržuje zásady správného sušení a skladování LR • vede evidenci pěstovaných LR • ekonomicky vyhodnotí nároky na pěstování LR • ovládá různé způsoby přípravy čajů z LR • prakticky připraví nálev, odvar, macarát • dodržuje hygienické požadavky a předpisy BOZP a požární prevence • orientuje se v nabídce literatury o LR
Učivo modulu	<ul style="list-style-type: none"> • vývoj a současný stav pěstování léčivých rostlin ve světě a v ČR • charakteristika LR • hlavní oblasti a způsob využití LR • nejběžnější sbírané druhy LR • půdní a klimatické podmínky pro pěstování LR • biologické podmínky pěstování LR • ekonomika pěstování LR • sběr, sušení, úprava a skladování LR • způsoby přípravy a užívání čajů • technologie pěstování vybraných druhů LR • pěstování LR v podmínkách ekologického zemědělství • BOZP při práci s LR • literatura o LR

Doporučené postupy (metody) výuky	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teoretická výuka: odborné přednášky, DVD prezentace jednotlivých LR, názorné předvedení manipulace s LR a pomůckami pro sběr, sušení a zpracování LR, práce ve skupinách, samostudium (studium odborné literatury) 2. Praktická výuka: poznávání LR a jejich částí, manipulace s LR a pomůckami pro sběr, sušení a zpracování LR, práce na pozemku – pěstování rostlin, laboratorní cvičení, tvorba herbáře z LR 3. Exkurze: <ul style="list-style-type: none"> • návštěva zahrady LR při farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové • návštěva firmy Planta Naturalis v Markvarticích u Sobotky
Způsob ukončení modulu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Písemná zkouška – test v elektronické podobě s okamžitou zpětnou vazbou hodnotící úroveň dosažených znalostí 2. Praktická zkouška
Kritéria hodnocení výsledků výuky	<ol style="list-style-type: none"> 1. Písemná zkouška z teoretických vědomostí Hodnocení: Maximum 40 bodů; úspěš při dosažení min. 25 bodů 2. Praktická zkouška <ul style="list-style-type: none"> • určení vzorků LR • práce s LR (např. posouzení biologického stavu rostlin, způsobu sušení, skladování) • příprava zadané čajové formy • vypracování návrhu záhonu pro pěstování LR podle dispozic (pěstební podmínky, výběr rostlin) • založení záhonu – samostatnost a správnost při provádění stanovených pracovních úkonů <p>Hodnocení: Maximum 60 bodů; úspěš při dosažení min. 40 bodů Celkové hodnocení: úspěš- neúspěš Absolvent úspěš, jestliže úspěš v obou částech zkoušky.</p>
Doporučená literatura	<p>KORBELÁŘ, J., ENDRIS, Z. <i>Naše rostliny v lékařství</i>. 5.vyd. 1981 ISBN 73521-08/3108-092-81.</p> <p>JANČA, J., ZENTRICH, J. A. <i>Herbář léčivých rostlin 1. díl</i>. 1.vyd. 1994. ISBN 80-85876-02-7.</p> <p>JANČA, J., ZENTRICH, J. A. <i>Herbář léčivých rostlin 2. díl</i>. 1.vyd. 1995. ISBN 80-85876-04-3.</p> <p>JANČA, J., ZENTRICH, J. A. <i>Herbář léčivých rostlin 3. díl</i>. 1.vyd. 1995. ISBN 80-85876-14-0.</p> <p>JANČA, J., ZENTRICH, J. A. <i>Herbář léčivých rostlin 4. díl</i>. 1.vyd. 1996. ISBN 80-85876-20-5.</p> <p>JANČA, J., ZENTRICH, J. A. <i>Herbář léčivých rostlin 5. díl</i>. 1.vyd. 1997. ISBN 80-85876-32-9.</p> <p>JANČA, J., ZENTRICH, J. A. <i>Herbář léčivých rostlin 6. díl</i>. 1.vyd. 1998. ISBN 80-85876-45-0.</p> <p>BUREŠOVÁ, K. <i>Seznamujeme se s léčivými rostlinami</i>. 2004. Chaloupky, o. p. s., školské zařízení pro zájmové a další vzdělávání</p> <p>MITÁČEK, T. et al. <i>Pěstování léčivých rostlin v ekologickém zemědělství</i>. 2010. ISBN 978-80-87371-05-3.</p>

Návrh vzdělávacího modulu a jednotky učení připravil Ing. Jiří Mlateček ze Střední školy a Základní školy Nové Město nad Metují.

Popis jednotky výsledků učení

Název jednotky	Pěstování léčivých rostlin
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání: <ul style="list-style-type: none"> • 41-51-H/01 Zemědělec-farmář • 41-44-M/01 Zahradnictví • 41-52-E/01 Zahradnické práce
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> • zná základní druhy LR sbíraných a pěstovaných v ČR a možnosti jejich využití • rozlišuje LR podle sbíraných částí • dodržuje zásady správného sběru, sušení a skladování LR • ovládá technologie pěstování vybraných druhů LR • uplatňuje ekonomická a ekologická hlediska při pěstování LR • vede evidenci sbíraných a pěstovaných LR • ovládá způsoby přípravy a užívání čajů z LR • dodržuje hygienické požadavky a předpisy BOZP a požární prevence • pracuje s odbornou literaturou
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	Postupy a kritéria: <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje základní druhy LR, jejich využití; doloží příklady – slovní vyjádření (písemný test, ústní popis) • Rozpozná vybrané LR podle druhu, sbírané části a použití – vizuální posouzení, slovní vyjádření • Uvede zásady správného sběru, sušení a skladování LR, dokumentuje je na vybraných LR – slovní vyjádření, praktické předvedení • Posoudí stav rostliny z hlediska sběru – vizuální posouzení, slovní vyjádření • Zvolí vhodnou technologii pro pěstování vybraných LR (minimálně 3 LR) podle biologických, půdních a klimatických podmínek – slovní vyjádření • Navrhne a realizuje založení záhonu s LR – písemné, popř. grafické vyjádření, praktické předvedení • Posoudí stav pěstovaných LR v dané vývojové fázi, navrhne vhodné ošetření – vizuální posouzení, slovní vyjádření, popř. praktické předvedení • Vyhodnotí ekonomické nároky na pěstování LR – slovní (písemné) vyjádření • Zpracuje evidenci LR – písemné předvedení • Vysvětlí rozdíl mezi čaji, popíše postup jejich přípravy, popř. předvede přípravu – slovní vyjádření, popř. praktické předvedení • Vyhledá odbornou informaci – praktické předvedení
Body ECVET spojené s jednotkou	5
Doba platnosti jednotky	

4. Dary řek, jezer a moří a jejich využití v české gastronomii

Popis vzdělávacího modulu

Název modulu	Dary řek, jezer a moří a jejich využití v české gastronomii
Kód modulu	65-DRJ-001
Počet kreditů	10
Hodinová dotace	30 hodin <ul style="list-style-type: none"> • Teoretická část: 5 hodin + 1 hodina ověření znalostí testem • Praktická část: 15 hodin + 5 hodiny praktická zkouška • Exkurze: 1 den
Vstupní podmínky / předpoklady učení	<ul style="list-style-type: none"> • Znalost poživatin • Znalost základních technologií přípravy pokrmů • Znalost kritických bodů HACCP, hygienických, bezpečnostních a protipožárních předpisů • Schopnost aplikovat teoretické znalosti do praxe, pracovat samostatně i v týmu
Platnost modulu	Od...
Stručná anotace vymežující cíl modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Účastníci modulu se seznámí se sortimentem sladkovodních a mořských ryb, korýšů a měkkýšů používaných v gastronomii (dále SŽ = studenokrevní živočichové). • Naučí se prakticky předběžnou přípravu a úpravu vybraných SŽ a základní technologie přípravy pokrmů. • Dokážou zvolit a připravit vhodnou přílohu. • Účastníci budou vedeni k humánnímu zacházení se živočichy a k dodržování hygienických požadavků, a BOZP. <p>Přidaná hodnota modulu je v rozšíření znalostí a dovedností účastníků v oblasti zpracování a přípravy pokrmů studenokrevních živočichů již během vzdělávání na SŠ.</p>
Předpokládané výsledky výuky	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje sladkovodní a mořské SŽ používané v gastronomii z hlediska biologického, gastronomického a nutričního. • Má přehled o nabídce SŽ na českém obchodním trhu • Umí popsat a prakticky provést předběžnou přípravu a úpravu vybraných SŽ. • Zná způsoby úpravy SŽ za studena i jejich tepelnou úpravu a umí je prakticky použít. • Umí zvolit vhodnou přílohu • Zná nabízený sortiment SŽ na trhu • Dodržuje humánní zacházení se SŽ • Dodržuje hygienické předpisy a BOZP
Učivo modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdělení a charakteristika SŽ • Složení (biologická a energetická hodnota) SŽ z hlediska fyziologie výživy • Tržní druhy SŽ, polotovarů a výrobků z nich • Příprava a předběžná úprava SŽ • Zpracování za studena a tepelná úprava – vaření, dušení, pečení – zapékání, grilování, smažení. • Vhodné přílohy a doplňky • Úprava a podávání pokrmů ze SŽ.
Doporučené postupy (metody) výuky	<p>Formy výuky</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoretická část: Výklad (přednášky); skupinová práce, samostudium 2. Praktická část: <ul style="list-style-type: none"> • Práce v laboratorní kuchyni • Individuální práce • Skupinová práce 3. Exkurze: MAKRO Ostrava; Davidův mlýn; rybí sádky
Způsob ukončení modulu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Písemná zkouška: <ul style="list-style-type: none"> • Test v elektronické podobě s okamžitou zpětnou vazbou hodnotící úroveň dosažených znalostí. 2. Praktická zkouška: <ul style="list-style-type: none"> • Předběžná příprava, studená a tepelná úprava SŽ

Kritéria hodnocení výsledků výuky	<p>1. Písemná zkouška: Max. 100 bodů - min. 65 bodů správnosti</p> <p>2. Praktická zkouška: Kritéria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samostatnost a věcná správnost plnění zadaných úkolů, vzhled a chuť, úprava připravených pokrmů, volba vhodné přílohy, používání správného náčiní, dodržení hygienických požadavků a BOZP. • Vysvětlení zvoleného postupu, používání správné terminologie. <p>Max. 100 bodů - min. 65 bodů správnosti <u>Celkové hodnocení:</u> uspěl – neuspěl Absolvent uspěl, pokud uspěl v obou částech zkoušky.</p>
Doporučená literatura	<ul style="list-style-type: none"> • Haumaier, M., <i>Ryby a mořské plody</i>. Taubner 2005, Mnichov, Německo. • Král, J., Černodrinski, S., <i>Mistrovská kuchyně aneb jedlá krása</i>. Praha 2002. ISBN 80-7106-608-7. • Nodl, L., <i>Z moře na talíř</i>. Praha 2001. ISBN 80-902850-4-X.

Návrh vzdělávacího modulu a jednotky učení připravila Mgr. Petra Tesková ze Střední školy společného stravování Ostrava – Hrabůvka.

Popis jednotek výsledků učení

Název jednotky č. 1	Kuchyňská úprava mořských a sladkovodních ryb
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání: 65-51-H/01 Kuchař-číšník (zaměření kuchař) 65-41-L/01 Gastronomie
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	<p>Absolvent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatně opracovává ryby v předběžné kuchyňské úpravě; • plánuje a organizuje postup práce; • volí tepelnou úpravu vybrané suroviny; • samostatně vybírá vhodné ingredience k ochucování a přípravě vybraného pokrmu; • samostatně tepelně upravuje vybranou surovinu; • ovládá práci s tepelným zařízením, používá správný inventář; • vybírá a volí vhodnou přílohu či doplněk; • samostatně servíruje připravený pokrm k degustaci • při práci dbá na hygienu – dodržuje body HACCP; • při práci dodržuje bezpečnost práce; • humánně zachází se živými rybami.
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	<p>Praktická příprava pokrmu podle zadání.</p> <p>Kritéria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vhodnost volby a kombinace surovin • vhodnost volby technologického postupu, jeho dodržování • vzhled pokrmu • nápaditost přípravy a úpravy • chuť a vůně pokrmu • volba přílohy a doplňku • způsob servírování, celkový vzhled • dodržování hygienických norem a BOZP • organizace práce, samostatnost při práci
Body ECVET spojené s jednotkou	5
Doba platnosti jednotky	

Název jednotky č. 2	Kuchyňská úprava korýšů a měkkýšů
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání: • 65-51-H/01 Kuchař-číšník (zaměření kuchař) • 65-41-L/01 Gastronomie
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	<p>Absolvent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatně opracovává korýše a měkkýše v předběžné kuchyňské úpravě; • plánuje a organizuje postup práce; • volí tepelnou úpravu vybrané suroviny; • samostatně vybírá vhodné ingredience k ochucování a přípravě vybraného pokrmu; • samostatně tepelně upravuje vybranou surovinu; • ovládá práci s tepelným zařízením, používá správný inventář; • vybírá a volí vhodnou přílohu či doplněk; • připravený pokrm servíruje k degustaci; • při práci dbá na hygienu – dodržuje body HACCP; • při práci dodržuje bezpečnost práce; • humánně zachází se živými živočichy.
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	<p>Praktická příprava pokrmu podle zadání.</p> <p>Kritéria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vhodnost výběru a kombinace surovin • vhodnost volby technologického postupu, jeho dodržování • vzhled pokrmu • nápaditost přípravy a úpravy • chuť a vůně pokrmu • volba přílohy a doplňku • způsob servírování, celkový vzhled • dodržování hygienických norem a BOZP • organizace práce, samostatnost při práci
Body ECVET spojené s jednotkou	5
Doba platnosti jednotky	

Příklad specifikace jednotky učení

Jednotka učení 2: HUMR NA BYLINKÁCH (pesto)		Charakteristika pracovní činnosti		Charakteristika pracovního systému	
Charakteristika pracovního systému		Dovednosti / Schopnosti		Teorie	
Pracovní postup		Dovednosti / Schopnosti		Normování	
1. Suroviny Živý humr. Připravit kořenovou zeleninu, řapíkatý celer, cibulku, bazalku, česnek, půllitr bílého vína a fenyklovou nať na ozdobu.	<ul style="list-style-type: none"> posoudí kvalitu humra; zná možnosti využití humra v gastronomii; samostatně vyhledá vhodný technologický postup; plánuje a organizuje postup práce; normuje potřebné suroviny; připravuje a odměřuje suroviny; provede vhodné předběžnou úpravu; doдрžuje bezpečnost práce doдрžuje hygienu práce; sleduje při tepelné úpravě časová omezení; přistupuje k živočichům při přípravě humán-ně; doдрžuje technologický postup; přesně provede řez podél páteře a odstraní střívkko; 	Normování Receptura	Tepelné zařízení Inventář – ostrý nůž, široká nerezová nádoba.		
2. Předběžná příprava Omytí živého humra a zafixovat mu ocas (nesmí schovat pod sebe).	<ul style="list-style-type: none"> provede vhodné předběžnou úpravu; doдрžuje bezpečnost práce doдрžuje hygienu práce; sleduje při tepelné úpravě časová omezení; přistupuje k živočichům při přípravě humán-ně; doдрžuje technologický postup; přesně provede řez podél páteře a odstraní střívkko; 				
3. Tepelná úprava Před vložením do vroucího vývaru (zelenina, bylinky, víno) uložit humra na chvíli ještě do chladničky (z důvodu humánního přístupu – stav letargie). Vložit do vroucího vývaru. Vařit max. 10 min. (nesmí se převařit – maso by ztuhlo).	<ul style="list-style-type: none"> sleduje při tepelné úpravě časová omezení; přistupuje k živočichům při přípravě humán-ně; doдрžuje technologický postup; přesně provede řez podél páteře a odstraní střívkko; 				
4. Dokončení pokrmu Po vyjmutí z vývaru rozpůlit ostrým nožem podél páteře, rozevřít na dvě poloviny a vyjmout střívkko (porcování humra). Před servírováním na křápnout skořáčku klepet špičatou hranou ostrého nože – nejlepší maso.	<ul style="list-style-type: none"> servíruje hotový pokrm s vhodnou přílohou; k servisu pokrmu používá správný inventář; 	Úprava humra před servírováním	Ostrý nůž podmínkou		
5. Servírování Na naporcovaného humra nanést pesto, snítky fenyklu s bílou vekou	<ul style="list-style-type: none"> servíruje hotový pokrm s vhodnou přílohou; k servisu pokrmu používá správný inventář; 				Inventář pro servírování: <ul style="list-style-type: none"> nerezová mísa; masový nebo oválný talíř; talíř na odpad; překládací příbor na humra; příbor na humra; oplachovač prstů; pečivový talířek; miska na studenou přílohu
Příprava pesto: uvařenou cibulku a česnek (z vývaru, ve kterém se vařil humr) smíchat v hmoždíři s bazalkou a střívkkou z vevky, kterou si předtím namočíme v bujONU z humra.					

5. Jezdec klusáckých dostihových koní

Popis vzdělávacího modulu

Název modulu	Jezdec klusáckých dostihových koní
Kód modulu	41-JKK- 001
Počet kreditů	15
Hodinová dotace	60 hodin (2 týdny, 6 hod / den; 6 hod. teoretická výuka, 48 hod. praktická výuka, 6 hod. zkouška)
Vstupní podmínky / předpoklady učení	Základní odborné dovednosti v ošetřování koní a péči o koně, prokázané schopnosti v zacházení s koněm, ovládnutí koně, znalost uzdění a sedláni a základní jezdecké dovednosti.
Platnost modulu	Od 1. 9. 2012
Stručná anotace vymežující cíl modulu	V modulu se absolvent naučí postrojít a zapřáhnout klusáckého dostihového koně. Naučí se jej podle pokynů trenéra opracovat a bude se podílet na jeho tréninku. Tím si rozšíří svou kvalifikaci o specializovanou činnost v odvětví klusáckého dostihového sportu.
Předpokládané výsledky výuky	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> doдрžuje zásady BOZP při práci s koňmi, vedení koní, postrojování, zapřahání a jízdy připraví koně na trénink: vyčistí jeho box, zkontroluje fyzický stav koně, vyčistí ho, vybere mu z kopyt, zkontroluje stav podkov připraví sulku nebo longschaft a klusácký postroj, vysvětlí rozdíl mezi longschaftem a sulkou zná složení a součásti pracovního klusáckého postroje, správně je používá a provádí jejich údržbu používá doplňkové a ochranné pomůcky pro klusácké koně: owercheck, chrániče končetin, stínidla, ucpávky uší atd. provede správné postrojení klusáka zapřáhne koně do sulek či longschaftů s různým typem uchycení jako jezdec správně ovládá klusáckého koně a vede jej na tréninkovou dráhu a zpět s ohledem na šíři sulky či longschaftu podle pokynů trenéra provede opracování koně na tréninkové dráze: zahřátí, vlastní trénink, uvolnění po tréninku a vykrokování provede vypřažení koně a odstojení: postroj z koně sejme správným způsobem a složí jej do transportní polohy správně ošetří koně po tréninku vysvětlí důvod a správné použití rovnací tyče správně drží a používá klusácký bič postará se o čistotu sulky nebo longschaftu, umí rozebrat, vyčistit a opět složit klusácký postroj
Učivo modulu	<ul style="list-style-type: none"> BOZP při práci s koňmi příprava koně na trénink: vyčištění boxu, kontrola fyzického stavu koně, vyčištění koně a kopyt, kontrola stavu podkov pomůcky pro jízdu v sulce: sulka, longschaft, pracovní a dostihový klusácký postroj, ochranné a doplňkové pomůcky (owercheck, chrániče končetin, stínidla, ucpávky uší atd.) složení a součásti pracovního a dostihového klusáckého postroje postrojení klusáckého dostihového koně zapřažení klusáckého dostihového koně do sulky či longschaftu s různým typem uchycení nácvik ovládnutí klusáckého koně a jízdy v sulce s ohledem na šíři sulky trénink koně: zahřátí, vlastní trénink, uvolnění po tréninku a vykrokování vypřažení a odstojení koně ošetření koně po tréninku jízda v dostihu: rovnací tyč, klusácký bič a jeho použití péče o pomůcky pro jízdu v sulce, údržba postroje

Doporučené postupy (metody) výuky	1. Teoretická výuka: výklad s demonstrací, DVD prezentace, samostudium 2. Praktická výuka: praktické předvedení, shadowing, nácvik činností
Způsob ukončení modulu	Praktická zkouška
Kritéria hodnocení výsledků výuky	<ul style="list-style-type: none"> Samostatnost a správnost při provádění stanovených pracovních úkolů – 75 bodů Vysvětlení prováděných činností a úkonů (důvod, účel, popis postupu, používání správné terminologie) – 25 bodů splnil/a: 100 – 46 bodů nesplnil/a: 45 – 0 bodů
Doporučená literatura	Texty doporučené školou

Návrh vzdělávacího modulu a jednotky učení připravila Ing. Soňa Froňková, Ph.D. ze Střední školy dostihového sportu a jezdeckví Praha - Velká Chuchle.

Popis jednotek výsledků učení

Název jednotky č. 1	Ošetřování koní
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání: <ul style="list-style-type: none"> Jezdec a chovatel koní 41-53-H/02 Chovatelství 41-43-M/02 41-41-M/01 Agropodnikání 43-41-M/01 Veterinářství Dílčí kvalifikace zaměřené na jezdeckví a chov koní (41-015-H, 41-016-H, 41-018-H, 41-021-H)
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> zvolí správný postup při přípravě koně na trénink; zhodnotí fyzický stav koně; provede správné vyčištění boxu koně; samostatně vyčistí přiděleného koně; vybere koni z kopyt a zkontroluje podkovy; provede správné ošetření koně po tréninku; používá vhodné pomůcky a nástroje, provádí jejich běžnou údržbu; dodržuje zásady BOZP.
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	<i>Praktická zkouška:</i> Provedení komplexních ošetřovatelských úkonů. Doplnění o vysvětlení prováděných činností a úkonů (důvod, účel, popis postupu aj.) <i>Kritéria:</i> Samostatnost a správnost při provádění stanovených pracovních úkolů. Schopnost verbálně popsat a objasnit prováděnou činnost, používat správnou terminologii, reagovat na dotazy členů zkušební komise.
Body ECVET spojené s jednotkou	3
Doba platnosti jednotky	

Název jednotky č. 2	Postrojování a zapřahání klusáckého koně
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání <ul style="list-style-type: none"> Jezdec a chovatel koní 41-53-H/02 Chovatelství 41-43-M/02 41-41-M/01 Agropodnikání 43-41-M/01 Veterinářství Dílčí kvalifikace zaměřené na jezdeckví a chov koní (41-015-H, 41-016-H, 41-018-H, 41-021-H)
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> připravuje sulku nebo longschaft a provádí jejich běžnou údržbu; používá správně pracovní a dostihový klusácký postroj, provádí jejich běžnou údržbu; volí a správně používá a udržuje doplňkové a ochranné pomůcky pro klusácké koně: owercheck, chrániče končetin, stínidla, ucpávky uší atd.; zapřáhne koně do sulky či longschaftu s různým typem uchycení; provede vypřažení a odstojení koně, uvede postroj do transportní polohy; dodržuje zásady BOZP při postrojování, zapřahání a vypřahování koně.
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	<i>Praktická zkouška:</i> Provedení stanovených činností a úkonů. Doplnění o vysvětlení prováděných činností a úkonů (důvod, účel, popis postupu aj.) <i>Kritéria:</i> Samostatnost a správnost při provádění stanovených pracovních úkolů. Schopnost verbálně popsat a objasnit prováděnou činnost, používat správnou terminologii, reagovat na dotazy členů zkušební komise.
Body ECVET spojené s jednotkou	5
Doba platnosti jednotky	

Název jednotky č. 3	Jízda v sulce nebo longschaftu
Název kvalifikace / oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání: <ul style="list-style-type: none"> • Jezdec a chovatel koní 41-53-H/02 • Chovatelství 41-43-M/02 • 41-41-M/01 Agropodnikání • 43-41-M/01 Veterinářství Dílčí kvalifikace zaměřené na jezdeckví a chov koní (41-015-H, 41-016-H, 41-018-H, 41-021-H)
Úroveň kvalifikace podle EQF	3, 4
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	Absolvent: <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje zásady BOZP při nasedání, jízdě v sulce a sesedání; • správně ovládá klusáckého koně; • ovládá jízdu v sulce nebo longschaftu; • vede koně na tréninkovou dráhu a zpět s ohledem na šíři sulky či longschaftu; • provádí opravování koně na tréninkové dráze podle pokynů trenéra; • rozlišuje jednotlivé etapy tréninku koně a umí koně v těchto etapách správně vést; • provede zahřátí koně, vlastní trénink, uvolnění koně po tréninku a vykrokování koně; • používá správně rovnací tyč a klusácký bič.
Postupy a kritéria pro hodnocení těchto výsledků učení	<i>Praktická zkouška:</i> Samostatná jízda a práce s koněm podle zadání. Vysvětlení provedených činností a dílčích úkonů (důvod, účel, popis postupu aj.). <i>Kritéria:</i> Samostatnost a správnost při provádění stanovených úkolů. Schopnost verbálně popsat a objasnit prováděnou činnost, používat správnou terminologii, reagovat na dotazy členů zkušební komise.
Body ECVET spojené s jednotkou	7
Doba platnosti jednotky	

Příklad specifikace jednotky č. 2 – Postrojování a zapřahání klusáckého koně

Jednotka výsledků učení: POSTROJENÍ KLUSÁCKÉHO KONĚ

Charakteristika pracovní činnosti		Charakteristika pracovního systému	
Pracovní postup	Dovednosti / Schopnosti	Teorie	Technologické vztahy
1. Volba a příprava postroje Zvolit pracovní nebo dostihový postroj k přidělené sulce či longschaftu s příslušným upevněním.	<ul style="list-style-type: none"> • samostatně vybere vhodný postroj s upevněním vhodným k příslušné sulce či longschaftu; • plánuje a organizuje postup práce; • připravuje postroj pro přiděleného koně; 	druhy postrojů, sulek a longschaftů složení pracovního a dostihového postroje	pracovní a dostihový postroj sulka longschaft
2. Nauzdění koně Provedení nauzdění, kontrola správného přizpůsobení uzdečky.	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje BOZP; • přistoupí ke koni z levé strany a uváže jej; • sundá ohlávkku; • pravou rukou uchopí koně přes nos; • uzdečku předá za lícnice levou rukou do prave; • levou rukou vloží udidlo do huby koně; • provede přetažení nátylníku přes uši koně; • zapne podhrdelník; • zkontroluje správné přizpůsobení uzdečky koni; 	součástí uzdečky BOZP	uzdečka BOZP
3. Vlastní postrojení koně Položení náhřbetníku na koně, umístění podocasníku, zapnutí podbřišníku.	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje BOZP • položí správně náhřbetník na hřbet koně; • zkontroluje, aby oteže byly ve správné poloze; • natáhne podocasník a protáhne ocas podocasníkem; • zkontroluje, zda v podocasníku neuvízly žíně; • zapne podbřišník; 	součástí vlastního postroje BOZP	postroj BOZP
4. Úprava oteží Umístění a kontrola prodloužených oteží.	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje BOZP • zkontroluje správnost zapnutí oteží, případně opraví; • složí oteže do transportní polohy pro přesun koně k sulce; 	postroj a oteže BOZP	postroj BOZP
5. Použití dalších pomůcek Použití chráničů končetin, příp. dalších ochranných pomůcek.	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje BOZP • použije přidělené doplňkové a ochranné pomůcky; • správně nasadí chrániče končetin; • umí vysvětlit význam overchecku, stímidel a ucpávek uší. 	doplňkové a ochranné pomůcky BOZP	chrániče končetin overcheck, stímidla, ucpávky uší BOZP

7.2 FORMULÁŘE PRO POPIS VZDĚLÁVACÍCH MODULŮ A JEDNOTEK

1. Formulář pro popis vzdělávacího modulu ŠVP

Název školy			
Obor vzdělání:		Kód modulu:	
Délka modulu:		Platnost od:	
Typ modulu:	podle závaznosti	Pojetí modulu:	
Vstupní předpoklady:			
Charakteristika modulu:			
Předpokládané výsledky vzdělávání: Žák:			
Obsah modulu:			
Doporučené metody a postupy výuky:			
Kritéria hodnocení:			
Pro výsledek 1:			
Postupy hodnocení:			
Doporučená studijní literatura:			

2. Formulář pro popis jednotek výsledků učení

Název jednotky	
Název kvalifikace/oboru vzdělávání, k němuž se jednotka vztahuje	Obory vzdělání:
Úroveň kvalifikace podle EQF	
Výsledky učení, které jednotka obsahuje	
Postupy a kritéria pro hodnocení výsledků učení	
Body ECVET spojené s jednotkou	
Doba platnosti jednotky	

3. Formulář pro popis vzdělávacího modulu ECVET

Název modulu	
Kód modulu	
Počet kreditů	
Hodinová dotace	
Vstupní podmínky / předpoklady učení	
Platnost modulu	
Stručná anotace vymežující cíl modulu	
Předpokládané výsledky výuky (vzdělávání)	
Učivo modulu	
Doporučené postupy (metody) výuky	
Způsob ukončení modulu	
Kritéria hodnocení výsledků výuky	

Publikace pro pedagogy odborných škol

V průběhu tříletého národního projektu Kurikulum S – Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání (2009–2012) jsme připravili a vydali publikace určené především učitelům středních škol. Publikace jsou distribuovány po dvou výtiscích všem odborným školám a učilistům a ke

stažení jsou k dispozici na www.nuov.cz/kurikulum/publikace-projektu. Do rozebrání budou také v Národním ústavu pro vzdělávání a v regionálních konzultačních centrech (více informací na webu projektu www.kurikulum.nuov.cz). Všechny vydané publikace jsou rovněž k dispozici na pěti vydaných CD.

Metodické příručky pro pedagogy odborných škol

Žákovské projekty – cesta ke kompetencím

Příručka je věnována projektovému vyučování a žákovským projektům jako nástroji pro rozvoj klíčových kompetencí. Součástí je více než 30 příkladů dobré praxe odborných škol.

Průřezová témata ve výuce žáků odborných škol – 2 díly

1. Občan v demokratické společnosti a informační a komunikační technologie
2. Člověk a životní prostředí a Člověk a svět práce

Dvoudílná metodická příručka ukazuje, jak přistupovat k aplikaci průřezových témat do ŠVP a vlastní výuky. Oba díly obsahují desítky příkladů a ukázek realizace průřezových témat v různých školách, oborech a vyučovacích předmětech. Příručka je včetně příloh k dispozici na CD.

Modulární projektování školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání

Příručka poskytuje návod, jak postupovat při tvorbě vzdělávacích modulů a celých modulových školních vzdělávacích programů. Najdeme zde také odpověď, jak zpracovat moduly pro podporu mobility žáků v rámci zavádění ECVET v České republice.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením ve středních školách

Publikace je určena na podporu integrace žáků se zdravotním postižením. Seznamuje s problémy těchto žáků při volbě školy a v průběhu vzdělávání a s nástroji, které pomáhají žákům i jejich učitelům tyto problémy překonávat. Součástí jsou případové studie zpracované učiteli na základě jejich osobních zkušeností a poznatků.

Výukové strategie v praxi pilotních odborných škol

Příručka je zpracována na základě ověřování výuky podle pilotních ŠVP a seznamuje s vyučovacími přístupy a metodami, které pilotní školy považují za účinné a osvědčily se jim. Úvodní stať pojednává o některých tradičních vyučovacích metodách a možnostech jejich efektivního využívání ve vzdělávání.

www.kurikulum.nuov.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Moderní odborná škola – Náhledy učitelů pilotních škol na kurikulární reformu

V publikaci jsou prezentovány výsledky výzkumného šetření na pilotních středních odborných školách. Publikace dokumentuje vznik ŠVP a upozorňuje na problémy spojené s implementací kurikulární reformy, s jejich možnými příčinami a důsledky.

Profilová maturitní zkouška v odborných školách

Publikace obsahuje návrh profilové části maturitní zkoušky a její možné varianty v osmi oborech vzdělání. Ukazuje na nich, jak koncipovat profilové maturitní zkoušky, aby měly komplexnější charakter a prověřovaly kompetence absolventa (odborné i klíčové).

Model profilové části maturitní zkoušky v odborných školách pro osm obor vzdělání

Osm publikací pro obory aplikovaná chemie, strojírenství, obchodní akademie, agropodnikání, technické lyceum, hotelnictví, elektrotechnika, obchodník vyjde na jaře 2012 na CD.

Sborníky a publikace o sociálním partnerství

Příklady dobré praxe SOŠ a SOU

Sborník obsahuje přes třicet příkladů dobré praxe rozdělených tematicky do osmi kapitol. Učitelé v něm najdou tipy na zajímavé formy výuky v různých oblastech, ročnicích a předmětech.

Sociální partnerství očima zaměstnavatelů – sborník příkladů dobré praxe

Sborník obsahuje dvanáct příkladů dobré praxe vycházející ze spolupráce firem různé velikosti a různého zaměření se středními odbornými školami, které mohou být inspirací pro zástupce škol i firem ke vzájemnému partnerství.

Sborník příspěvků ze závěrečné konference projektu Kurikulum S

Závěrečná konference projektu proběhla v Praze v listopadu 2011. Příspěvky se týkaly např. hlavních výstupů projektu Kurikulum S, proměn kurikula v Evropě nebo zkušenosti učitelů a ředitelů škol ze zavádění kurikulární reformy v praxi.

Odborné školy a jejich sociální partneři

Publikace mapuje síť sociálních partnerů odborných škol a jejich spolupráci v různých etapách tvorby a realizace vzdělávacích programů. Poskytuje inspiraci a příklady úspěšné spolupráce škol a sociálních partnerů, a to nejenom při tvorbě ŠVP, ale i při každodenní činnosti.

Sociální partnerství odborných škol

Sborník z konference obsahuje příspěvky, které zazněly na stejnojmenné konferenci projektu I. března 2011 v Brně. Autoři příspěvků představují formy spolupráce odborných škol se sociálními partnery – zaměstnavateli, jinými školami, profesními organizacemi a dalšími.

Propagační brožury

Regionální konzultační centra

– rok pomoci odborným školám k moderní výuce

Informace o ročním fungování regionálních konzultačních center, která vznikla v rámci projektu v říjnu 2009, o jejich činnosti a nabídce služeb pro školy.

Pomáháme odborným školám s reformou – informace o projektu

Přehledné informace o všech aktivitách a výstupech projektu Kurikulum S. Obsahuje přehled všech vydaných publikací, kontakty na regionální konzultační centra i pilotní školy.

Praha 2012

Tato publikace je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky